

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Lokální a regionální stranické systémy v okrese
Strakonice (komparativní studie)**

Bc. Ota Jelínek

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ota Jelínek

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Lokální a regionální stranické systémy v okrese Strakonice (komparativní studie)

Název anglicky

Local and Regional Party Systems in the District of Strakonice (Comparative Study)

Cíle práce

Diplomová práce se zaměří na lokální stranické systémy a jejich vývojové tendence v rámci vybraného regionu. Cílem diplomové práce je objasnit, jaké faktory nejvíce ovlivňují podobu lokálního a regionálního stranictví. Neméně důležité bude ukázat, do jaké míry se ve vybraném regionu projevují otřesy, k nimž od roku 2010 dochází v stranickém systému na národní úrovni.

Metodika

Diplomová práce bude mít podobu komparativní studie. Využije hlavní teoretické koncepce vztahující se k lokální demokracii, participaci občanů na veřejném životě, k stranickým systémům a volebnímu chování občanů. Metodicky bude práce založena na komparaci volebních dat Českého statistického úřadu a na studiu dokumentů samosprávných orgánů i lokálních politických aktérů.

Doporučený rozsah práce

60 – 70 stran

Klíčová slova

Lokální demokracie, stranické systémy, komunální volby, politická participace občanů

Doporučené zdroje informací

BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 250 s. Politologie (Grada). ISBN 978-802-4729-084.

ČMEJREK, Jaroslav. Obce a regiony. Praha: Alfa nakladatelství, 2008, 165 s. ISBN 978-808-7197-004.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 223 s. ISBN 978-802-4730-615.

FIALA, Petr a Maxmilia´n STRMISKA. Teorie politický'ch stran. Brno: Barrister, 1998, 263 p. ISBN 80-859-4731-5.

SARTORI, Giovanni. Strany a stranické systémy: schéma pro analýzu. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, 466 s. Klasikové společenských věd. ISBN 80-732-5062-4.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Jaroslav Čmejrek, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2015

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Lokální a regionální stranické systémy v okrese Strakonice (komparativní studie)" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2016

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. PhDr. Jaroslavu Čmejkovi, CSc. za pomoc při vedení práce a Romanu Kailovi za pomoc se získáváním potřebné literatury.

Lokální a regionální stranické systémy v okrese Strakonice (komparativní studie)

Souhrn

Práce hledá hlavní faktory ovlivňující místní stranické systémy v okrese Strakonice, zkoumá místní míru politické participace, politické plurality, počty volebních stran a úroveň zapojení nestraníků v lokálním politickém procesu. Jejím sekundárním cílem je odhalit, do jaké míry se na lokální úrovni projeví změny politických preferencí, k nimž došlo na národní úrovni v roce 2010. V roce 2010 došlo ke změně politického vývoje, tradiční nejsilnější strany byly odsunuty novými a došlo i ke změnám v postojích občanů k politickým stranám. Tato změna volebních preferencí se nejvíce promítla na národní úrovni, v Parlamentu, kde zcela změnila rozložení politických sil. Práce objevila podobnou změnu i na lokální úrovni, ukázala, že hlavním faktorem ovlivňujícím místní stranické systémy je počet obyvatel obce. Podle počtu obyvatel se mění místní stranické systémy i reakce obcí na změny v parlamentní politice.

Klíčová slova: lokální demokracie, stranické systémy, komunální volby, politická participace občanů

Local and Regional Party Systems in the District of Strakonice (Comparative Study)

Summary

The work searches for the main factors influencing local party systems in the District of Strakonice, it examines the rate of the political participation, the rate of the political plurality, the number of election parties and the ratio of the independents. Its secondary goal is exploring election change impacts from the year 2010. The political process was changed in 2010, the traditionally strongest parties were displaced by the new ones and the voter's attitude to the political parties was changed too. The election change impacts influenced mainly the national politics, in the Parliament, where it changed the arrangement of the political powers. The work founded a similar change in the local level, it showed, that the main factor influencing the local party systems is the number of town inhabitants. According to the number of inhabitants it changes the local party systems and town reactions on the changes in the parliament politics.

Keywords: local democracy, party systems, municipal election, citizen political participation

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Cíl práce a metodika	13
3	Přehled řešené problematiky.....	15
3.1	Volební systémy	15
3.2	Obecní volby.....	20
3.3	Politická pluralita a participace.....	26
4	Charakteristika okresu a vybraných měst	33
4.1	Strakonice	33
4.2	Vodňany.....	36
4.3	Volyně.....	38
4.4	Sedlice.....	40
5	Vývoj místního politického života.....	43
5.1	Politický život v obci Strakonice	43
5.2	Politický život v obci Vodňany	46
5.3	Politický život v obci Volyně	48
5.4	Politický život v obci Sedlice	50
5.5	Srovnání obcí	53

6	Závěr	58
7	Seznam použité literatury	60
8	Přílohy.....	65

Seznam tabulek

Tabulka 1 Počet volených zastupitelů podle velikosti obce	21
Tabulka 2 Potřebný počet podpisů pro kandidaturu nezávislého kandidáta a sdružení nezávislých kandidátů.....	23
Tabulka 3 Počty kandidátů do zastupitelstev podle stranické příslušnosti v letech 1994 - 2010	26
Tabulka 4 Participace občanů ve volbách do zastupitelstva obcí.....	29
Tabulka 5 Volební účast ve volbách do zastupitelstev krajů.....	30
Tabulka 6 Volební účast ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky	30
Tabulka 7 Členské základny politických stran v roce 1993	31
Tabulka 8 Počty kandidátů do obecních zastupitelstev v letech 1994 - 2010	32
Tabulka 9 Počet obyvatel Strakonice v letech 1996 - 2014	35
Tabulka 10 Míra nezaměstnanosti v obci a v České republice v letech 2000 - 2014.....	36
Tabulka 11 Počet obyvatel města Vodňany v letech 1996 - 2014.....	37
Tabulka 12 Míra nezaměstnanosti v obci Vodňany v letech 2004 - 2014.....	38
Tabulka 13 Počet obyvatel města Volyně v letech 1996 - 2014.....	39
Tabulka 14 Míra nezaměstnanosti v obci Volyně v letech 2004 - 2014.....	40
Tabulka 15 Počet obyvatel obce Sedlice v letech 1996 - 2014	41
Tabulka 16 Míra nezaměstnanosti v obci Sedlice v letech 2004 - 2014.....	42
Tabulka 17 Volební participace ve Strakonících a na republikové úrovni.....	43

Tabulka 18 Podíl nestraníků z celkového počtu kandidátů ve Strakonících v letech 1994 - 2014	44
Tabulka 19 Jednoduchý index plurality index efektivního počtu stran a počet volebních stran v obci Strakonice v letech 1994 - 2014.....	45
Tabulka 20 Volební participace obyvatel obce Vodňany v letech 1994 - 2014.....	46
Tabulka 21 Podíl nestraníků na celkovém počtu kandidátů v obci Vodňany v letech 1994 - 2014	47
Tabulka 22 Indikátory politické plurality v obci Vodňany v letech 1994 - 2014.....	48
Tabulka 23 Volební účast v obci Volyně.....	49
Tabulka 24 Podíl nestraníků na celkovém počtu kandidátů v obci Volyně v letech 1994 - 2014	49
Tabulka 25 Indikátory politické plurality v obci Volyně v letech 1994 - 2014.....	50
Tabulka 26 Volební účast v obci Sedlice.....	51
Tabulka 27 Podíl nestraníků na celkovém počtu kandidátů ve volbách v obci Sedlice v letech 1994 - 2014.....	52
Tabulka 28 Indikátory politické plurality v obci Sedlice v letech 1994 - 2014.....	52
Tabulka 29 Minimální počty podpisů pro kandidaturu nezávislých kandidátů a jejich sdruženích v obcích	54
Tabulka 30 Průměrné indikátory politického života ve vybraných obcích	55
Tabulka 31 Počty kandidujících parlamentních a neparlamentních stran ve vybraných obcích.....	57

1 Úvod

Do roku 2010 byly nejsilnějšími stranami v české politice strany ODS a ČSSD. Ačkoliv neměly nejpočetnější členskou základnu, získávaly ve volbách největší podíl mandátů. Dominantní pozici si udržely jak ve vysoké politice, v Parlamentu, tak i na lokální úrovni, v městech a obcích.

V roce 2010 došlo na české politické scéně k radikální změně volebních preferencí. Voliči se odklonili od dosavadních vedoucích politických stran a podpořili nové politické subjekty. Volební revoluce se nejvíce projevila ve vysoké politice, když prvně kandidující strany získaly v Poslanecké sněmovně až desetinu mandátů. Oproti tomu do této doby nejsilnější strany v České republice, ODS a ČSSD, ztratily velkou část svých voličů a jejich postavení v politice bylo značně oslabeno. Z jejich dominantní pozice je odsunuly nově založené politické subjekty, které ve volbách kandidovaly poprvé a ihned triumfovaly. Do této doby vůdčí strany byly, proto odsunuty do ústraní a nadále se jejich pozice v politice oslabuje.

Tato změna nejvíce ovlivnila dění ve vysoké politice, přesto lze vysledovat její dopady i na komunální úrovni. Nejsilnější strany v Parlamentu mají často zastoupení i na lokální úrovni, ale po volební revoluci v roce 2010 se jejich postavení v obecních zastupitelstvech změnilo. Diplomová práce se zaměřuje na prozkoumání volebních preferencí voličů a stranických systémů v okrese Strakonice, provádí komparaci vývoje stranických systémů před rokem 2010 a po něm a srovnává dopady volebních změn z roku 2010 na národní a lokální úrovni.

2 Cíl práce a metodika

Diplomová práce se zaměřuje na lokální stranické systémy a jejich vývojové tendence v rámci vybraného regionu. Cílem diplomové práce je objasnit, jaké faktory nejvíce ovlivňují podobu lokálního a regionálního stranictví. Neméně důležité bude ukázat, do jaké míry se ve vybraném regionu a městech projevují otřesy, k nimž od roku 2010 dochází v stranickém systému na národní úrovni.

Práce se zkoumá místní stranické systémy a dopady změny z roku 2010 na lokální a regionální úrovni, sleduje, jak se změnilo postavení jednotlivých politických subjektů v obcích a jaké další změny ji doprovází. Pro sledování nových trendů a dopadů změn byl vybrán okres Strakonice, nalézající se v jižních Čechách. Okres se vyznačuje rozvinutým politickým životem a vysokou participací místních obyvatel. V okrese byla zkoumána 4 města, vybraná podle jejich velikostních kategorií, Strakonice, Vodňany, Volyně a Sedlice. Strakonice a Vodňany patří k českým středním až velkým obcím, naopak města Volyně a Sedlice jsou malá. Ve vybraných obcích byly zkoumány počty kandidujících volebních stran, podíl parlamentních a neparlamentních stran, celkové počty volebních stran, politické stranictví kandidátů a zastupitelů, index efektivního počtu stran, jednoduchý index plurality a bylo porovnáno rozložení politických sil v Poslanecké sněmovně a ve vybrané obci.

Diplomová práce má charakter komparativní studie. Je založena na studiu hlavních teoretických koncepcí vztahujících se k lokální demokracii, volebnímu chování obyvatel, stranickým systémům, volebnímu chování občanů a participaci občanů na veřejném životě. Metodicky je diplomová práce založena na srovnávání volebních dat Českého statistického úřadu a jeho webu volby.cz, na studiu dokumentů samosprávných orgánů a místních politických aktérů.

Práce je rozdělena do tří částí, první část je zaměřena na zkoumání teoretických východisek problematiky voleb, včetně jejich legislativního vymezení, stranických systémů, volebních stran, politické plurality, občanské participaci a změně, k níž došlo v roce 2010 na národní úrovni. Druhá část popisuje zkoumaný region a jednotlivá města,

z hlediska historie, demografie, hospodářství a jejich unikátnosti v daném regionu. Třetí část se věnuje popisu a následnému komparativnímu zhodnocení politického života obyvatel. Zkoumá místní volební účast, podíl parlamentních a neparlamentních stran, členství kandidátů do zastupitelstva a samotných zastupitelů v politických stranách a míru politické plurality v obcích.

3 Přehled řešené problematiky

3.1 Volební systémy

Volby jsou jedním ze základních kamenů demokracie. V České republice jsou volby uzákoněny v Ústavě České republiky a v Listině základních práv a svobod, Listina základních práv a svobod rozebírá práva voličů a základní demokratické principy voleb, naopak Ústava určuje podmínky a pravidla pro jejich pořádání. Základním kamenem voleb jsou periodické volby, frekvence voleb je dána volebním obdobím. Volební období je stanoveno v Ústavě, členové Poslanecké sněmovny jsou voleni na dobu čtyř let, členové Senátu na dobu šesti let, zastupitelé obcí a krajů jsou voleni na čtyři roky a prezident je volen na pět let. Specifikem prezidentské funkce je zákonem stanovený počet období, za něž může být prezident ve funkci. V České republice je limit stanoven na dvě po sobě jdoucí volební období. Stejné omezení můžeme nalézt ve většině vyspělých států například ve Francii, Rakousku případně jeho modifikaci v USA, kde je podmínka, že prezident může kandidovat pouze dvakrát. Omezením participace na volbách je věková hranice. Aktivní volební právo, právo jít volit, je dáno všem občanům, kteří dosáhli 18 let. Naopak věková hranice pro pasivní volební právo, právo být volen, se různí podle funkce, o kterou kandidát usiluje. Věková hranice pro kandidaturu do zastupitelstva obce nebo kraje je 18 let, do Poslanecké sněmovny 21 let a do Senátu i na post prezidenta republiky 40 let. Podobně jako je členěna věková hranice pro kandidaturu do voleb, liší se i podmínky volebních stran¹ pro vstup do voleb. Přípustnost jednotlivých volebních stran ve volbách už Ústava neprojednává, ale nalezneme ji v jednotlivých volebních zákonech, jedná se o zákony č. 247/1995 Sb., Zákon o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, zákon č. 130/2000 Sb., Zákon o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, zákon č. 491/2001 Sb., Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, č.275/2012 Sb., Zákon o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů. Nejmenší omezení pro účast volební

---

¹ Volební strana je jakýkoliv volební subjekt vstupující do volebního klání, může se jednat o politickou stranu, politické hnutí, nezávislého kandidáta, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran apod.

strany je ve volbách do zastupitelstev obcí, kde mohou kandidovat všechny druhy volebních stran. Větší omezení nalezneme u voleb do zastupitelstev krajů, Poslanecké sněmovny a Senátu, kam mohou kandidovat pouze politické strany, politická hnutí a jejich koalice. Podmínky pro kandidaturu na prezidenta republiky se od předešlých funkcí liší, „navrhovat kandidáta je oprávněn každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta republiky. Navrhovat kandidáta je oprávněno nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů“ (Ústava ČR, Článek 56).

Podmínky pro správný chod voleb také rozebírá Listina základních práv a svobod (LSZP), její článek 21 garantuje občanům právo podílet se na věcech veřejných, pravidelné pořádání voleb v období daném zákonem, právo občanů vstoupit do volené nebo jiné veřejné funkce a zaručuje, že hlasování bude rovné, tajné a všeobecné (LSZP). Rovnost je v LZPS spatřována ve stejném počtu hlasů a jejich váze. Není možné, aby hlas jednoho voliče měl větší váhu než druhého. Podmínka tajného hlasování zaručuje voliči bezpečí před perzekucí vyplývající z jeho hlasování. Garance všeobecného hlasování zaručuje možnost volit všem občanům, kteří překročí věkovou hranici pro účast ve volbách. Přesto jsou v zákonech uvedena omezení volebního práva. Jedná se o situace, kdy byla voliči omezena svéprávnost, volič nastoupil do výkonu trestu, byla mu omezena osobní svoboda z důvodu ochrany zdraví lidu, například pokud je dotyčná osoba držena v detenčním ústavu, pokud volič nastoupil do výkonu vojenské služby, tato překážka se uplatňuje v případě ohrožení státu, nebo v situaci kdy by mohlo dojít ke křížení zájmů, například pokud by kandidát do zastupitelstva obce pracoval na obecním úřadě.

Podle autorského kolektivu J. Čmejrk a dalších (Čmejrek a kol., 2010) mají volby pět základních funkcí, jedná se o funkce kontrolní, integrační, legitimizační, výběru vedení a zjištění aktuálního rozložení politických sil. Cílem legitimizační funkce je získání legitimacy pro jednotlivé orgány státní moci. Integrační funkce pomáhá vybrat nejpálčivější problémy, které si voliči přejí předně řešit. Účelem funkce kontrolní účelem je vyjádření názorů voličů na politickou reprezentaci. Voliči dávají svůj hlas kandidátům, kterým důvěřují, a kandidáti, kteří ztratili nebo nezískali důvěru voličů, nebudou zvoleni. Funkce výběru vedení má za úkol vybrat kandidáty pro obsazení klíčových politických

a exekutivních pozic. Poslední funkce zjišťuje aktuální rozložení politických sil, zajišťuje zobrazení současného postoje voličů k jednotlivým politickým stranám, jejich členům a programům. Nicméně počet funkcí se může lišit, protože odborná literatura v tomto ohledu není jednotná. Například Georg Brunner rozlišuje 4 základní funkce – integrační, výběru vedení, výkonu panství a kontroly panství (Fiala a kol., 1998). Funkce integrační i výběru vedení je u G. Brunnera shodná s integrační funkcí od autorského kolektivu J. Čmejřka a dalších (Čmejřek a kol., 2010), ale ostatní jsou odlišné. Funkce kontroly panství je podobná kontrolní funkci, rozdíl spočívá v jejím vykonavateli. U kontrolní funkce se o její výkon starají voliči, ale u funkce kontroly panství je realizátorem opozice politických stran. Zbylé funkce jsou také odlišné, funkce výběru vedení zajišťuje obsazení vedoucích pozic kandidáty a funkce výkonu panství má za úkol sestavit exekutivu.

Volby jsou výrazně ovlivněny volebním systémem. Volební systém lze definovat jako „komplexní podobu volebního mechanismu a zahrnuje jeho základní komponenty jako volební obvod, formu kandidatury, strukturu hlasu“ (Čmejřek a kol., 2010, s 52). Volební systémy se rozlišují do dvou hlavních typů, proporcionálních a většinových. V České republice se užívají oba systémy. Proporcionální systém se užívá při volbě do Evropského Parlamentu, Poslanecké sněmovny ČR, zastupitelstev obcí a krajů, většinový volební systém se uplatňuje u voleb do Senátu a od roku 2012 i u volby prezidenta. Oba systémy mají své klady i zápory. Mezi klady většinového systému řadíme jednoduchost, vyšší personalitu, úzké sepjetí kandidáta s jeho obvodem a voliči. Naopak záparem je jeho nespravedlnost a zkreslení volebních výsledků. Často se stává, že volby ve většinovém systému vyhrává strana s většinovým počtem hlasů², což zkresluje aktuální rozložení politických sil, protože neodráží podporu malých politických stran. Opakem je proporcionální systém nebo systém poměrného zastoupení. Jeho hlavním kladem je přesnost při rozložení aktuálních politických sil. Proporcionální systém omezuje moc velkých stran a dává šanci i malým stranám. Hlavními zápory proporcionálního systému je jeho složitost a náročnost. Zatímco u většinového systému lze snadno a rychle určit vítěze

---

² Většinový volební systém užívá 4 druhy většin, absolutní většinu, prostou většinu, relativní většinu a kvalifikovanou většinu.

voleb, u proporcionalního systému je to složitější a vyžaduje to náročný přepočítání hlasů (Čmejrek a kol., 2010). Pro přepočítání hlasů se používají metody volebních kvót a volebních dělitelů. V České republice se pro přepočty hlasů u systému poměrného zastoupení užívají volební dělitelé. V naší zemi se používají dvě sady dělitelů, jedná se o d'Hondtovu metodu a upravenou d'Hondtovu metodu. Před rokem 2001 se v České republice používala ve volbách do zastupitelstev obcí místo upravené d'Hondtovy metody metoda Sainte-Laguë. Rozdíl mezi těmito metodami je v posloupnosti dělitelů. Metoda Sainte-Laguë má větší rozestupy mezi děliteli a zvýhodňuje střední a malé strany. Naopak metoda upraveného d'Hondta má kratší rozestupy mezi děliteli a je výhodnější pro velké strany. Upravená d'Hondtova metoda se v České republice používá pouze ve volbách do zastupitelstva kraje, naopak d'Hondtova metoda se užívá ve volbách do obecního zastupitelstva a Poslanecké sněmovny. Odlišnost těchto dvou metod spočívá v jejich prvních dělitelích, d'Hondtova metoda začíná číslem 1 a upravený d'Hondt začíná číslem 1,42³. Upravená d'Hondtova metoda více upřednostňuje větší strany oproti d'Hondtově metodě. Metody volebních dělitelů mají největší vliv v malých obvodech, naopak s velikostí volebního obvodu roste proporcionalita a klesá vliv dělitelů (Čmejrek a kol., 2010).

Nutností proporcionalního systému je omezení pro příliš malé volební strany, které by způsobily tříštění moci. Z tohoto důvodu byly vytvořeny volební klauzule, které tvoří umělý práh pro získání mandátu. V České republice je volební kvóta pro jednotlivou stranu stanovena na 5 % hlasů, v případě koalic se podle typu voleb může kvóta zvyšovat. Ve volbách do Parlamentu se volební klauzule pro koalici 2 stran zvyšuje na 10 %, pro koalici 3 stran zvyšuje na 15 % a pro koalice 4 a více stran je volební klauzule 20 %. Volební strany, které nedosáhnou této minimální výše hlasů, jsou vyřazeny. Nevýhodou volební klauzule je její konzervační funkce, která brání vstupu novým malým politickým stranám získat mandát a prosadit se.

Neopomenutelnou součástí voleb jsou seznamy kandidátů, kandidátní listiny. V proporcionalních systémech existují tři druhy kandidátních listin, přísně vázané volební

---

³ Ostatní dělitelé jsou stejní, řada dělitelů u obou metod pokračuje čísly: 2,3,4 ..., n, kde n je celkový počet rozdávaných mandátů

listiny, vázané kandidátní listiny a otevřené kandidátní listiny. Jednotlivé druhy kandidátních listin se liší možností upřednostnit konkrétního kandidáta, možnost rozdat preferenční hlasy se nazývá panašování. Volič si díky tomu může vybrat nejen jemu sympatickou stranu, ale i kandidáta. U přísně vázaných listin volič může dát hlas pouze konkrétní volební listině, nemůže upřednostnit žádného kandidáta ani dát hlas jiné straně. V České republice se užívaly přísně vázané volební listiny v době první republiky. V současnosti je používají v například v Německé spolkové republice, Španělsku a Rakousku. Díky tomu může strana velmi pevně rozhodovat o možnostech zvolení jednotlivých kandidátů. Vázané kandidátní listiny umožňují voliči rozdat preferenční hlasy svým favoritům. Volič proto může vybrat nejen volební stranu, ale i konkrétního kandidáta. Kandidáti, kteří získají ve volbách předem stanovený limit preferenčních hlasů, jsou na kandidátní listině přeřazeni do prvních, volitelných pozic⁴ a díky tomu může i kandidát umístěný na nevolitelném místě získat mandát. V České republice se může kandidát přesunout do volitelných pozic, pokud získá aspoň o 10 % více hlasů, než činí průměrný počet obdržených hlasů na jeho kandidátní listině. Otevřené kandidátní listiny nabízejí voliči stejnou volnost jako vázané kandidátní listiny, ale navíc mu dávají možnost vybírat kandidáty z různých stran a dávat jim preferenční hlasy (Balík, 2009). Otevřené kandidátní listiny jsou podle P. Kohouta (Kohout, 2012) i autorského kolektivu J. Čmejra, V. Bubeníčka a J. Čopíka (Čmejrek a kol., 2010) nejvýhodnější, protože podporují sepětí zvoleného kandidáta s jeho obvodem a omezují vliv vůdců politických stran. V České republice se používá vázaná kandidátní listina do voleb do Poslanecké sněmovny a otevřená kandidátní listina se používá u voleb do zastupitelstva obcí (Čmejrek a kol., 2010).

---

⁴ Volební pozice jsou na kandidátní listině označeny jako volitelné a nevolitelné. Volitelné pozice jsou v čele kandidátní listiny, protože mandáty se rozdělují od začátku seznamu kandidátů. Naopak nevolitelné pozice jsou na konci kandidátní listiny.

3.2 Obecní volby

Volby do zastupitelstva obce se řídí zákony č. 491/2001 Sb.⁵ a zákonem 128/2000 Sb.⁶ Zákon č. 491/2001 Sb. určuje obecné organizační regule voleb a zákon č. 128/2000 Sb. ho doplňuje z hlediska počtu a funkcí jednotlivých volených orgánů. Počet volených zastupitelů je odvozen od počtu obyvatel obce v zákoně č. 128/2000 Sb. Zákon dává obcím jistou volnost v počtu zastupitelů, pro každou velikostní kategorii obce stanoví interval počtu zastupitelů a obce si v něm mohou sami rozhodnout, kolik zastupitelů chtějí mít. Podmínkou při stanovení počtu zastupitelů je, že jejich počet musí být stanoven nejméně 85 dnů před dnem voleb do zastupitelstva. Důvodem je zajištění dostatku podkladových materiálů a informovanost voličů. Pokud by bylo možné měnit počet zastupitelů těsně před volbami, docházelo by ke zbytečným zmatkům. Všechny volební strany musejí sestavit a odevzdat kandidátní listiny, které mají nejvýše tolik kandidátů, kolik zastupitelů bude voleno na následující volební období a změna počtu zastupitelů by narušila organizaci voleb. Výjimkou jsou nejmenší obce, se 7 a méně zastupiteli, kde mohou volební strany navrhnout o třetinu více kandidátů, než kolik se bude volit zastupitelů. Důvodem je zajištění dostatečného počtu náhradníků pro případ odstoupení některého ze zvolených zastupitelů.

---

⁵ Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

⁶ Zákon o obcích (obecní zřízení)

Tabulka 1 Počet volených zastupitelů podle velikosti obce

Počet obyvatel obce	Počet volených zastupitelů
do 500 obyvatel	5 - 15 členů
501 - 3000 obyvatel	7 - 15 členů
3001 - 10000 obyvatel	11 - 25 členů
10001 - 50000 obyvatel	15 - 35 členů
50001 - 150000 obyvatel	25 - 45 členů
nad 150000 obyvatel	35 - 55 členů

Zdroj: zákon č. 128/2000 Sb., upraveno

Poznámka: Počet zastupitelů hl. m. Prahy je stanoven v zákoně 131/2000 Sb., Zákoně o hlavním městě Praze, podle tohoto zákona je velikost zastupitelstva hlavního města stanovena na 55 – 70 členů

Volby do zastupitelstev obcí se v České republice pořádají každé čtyři roky. Hlasování se koná v posledním měsíci končícího volebního období a trvá dva dny, většinou se jedná o pátku a sobotu. Volič si vybírá z otevřených kandidátních listin, kde může udělit hlas více než jedné politické straně a může si i vybírat konkrétní kandidáty, které by chtěl zvolit. Pro hlasování se používá tzv. vícenásobný hlas, který voliči umožňuje hlasovat pro tolik kandidátů, kolik je voleno zastupitelů. Z tohoto důvodu je pro všechny volební strany výhodnější mít plnou kandidátní listinu, protože od každého voliče může dostat nejvýše tolik hlasů, kolik má kandidátů (Čmejrek a kol., 2010). Účastnit se voleb do zastupitelstva obcí mohou všechny druhy volebních stran, tzn. politické strany, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů, politická hnutí, případně jejich koalice. Pro upřesnění budou jednotlivé druhy volebních stran rozebrány blíže.

Nejnámější volební stranou je politická strana. Její náznaky lze vysledovat až do starověku, kdy nelze mluvit o politické straně, ale o frakci (Sartori, 2005). Frakce na rozdíl od strany nemá jasně vymezené členy ani cíle. Termín strana se začíná používat až v době novověku. V době vzniku toho termínu nebyly pojmy frakce a strana jasně definovány, a proto se mohou v odborné literatuře objevit nepřesnosti. Na obranu jednotlivých autorů je nutné dodat, že termín strana dělá problémy i současným badatelům. Problém spočívá

v proměnlivosti stran, jednotlivé strany se liší podle společnosti a doby, v níž vznikly (Fiala a kol., 1998). Problematické je i odlišení strany od jiných subjektů zapojujících se do vlády, případně jejich oddělení od stran a nátlakových skupin, které nerespektují demokratické principy. Definice politických stran je celá řada, nejčastěji užívaná je tzv. minimální definice od Giovanni Sartoriho: „Strana je jakákoli politická skupina, která se představuje ve volbách a je schopna prostřednictvím voleb umístit kandidáty do veřejných úřadů“ (Sartori, 2005, s.74). Tato definice není zcela přesná, jak i sám autor připouští, a slouží pouze k vymezení základního kritéria pro politickou stranu. Politické strany jsou v českém právu zaneseny v zákoně č. 424/1991 Sb.⁷ Česká legislativa se problému s definicí vyhýbá a dokonce neshledává rozdíl ani mezi politickou stranou a politickým hnutím. Rozdíl z hlediska politologie spočívá v cílech a programech těchto skupin. Politická strana vytváří politický program ovlivňující nejširší možné spektrum obyvatel, naopak politická hnutí se orientují pouze na řešení konkrétních problémů. České právo popisuje politické strany a hnutí jako sdružení občanů mající cíl podílet se na politickém životě společnosti. Podmínkou jejich vzniku je registrace na ministerstvu vnitra. K registraci je nezbytné předložit petici s minimálně 1000 podpisy občanů včetně jejich jména, příjmení, bydliště a datem narození, a předložení organizačního řádu ve dvou vyhotoveních. Návrh na registraci s peticí a organizačním řádem předkládá přípravný výbor, který musí mít alespoň tři členy. Přípravný výbor po předložení návrhu registrace jej podepíše a přidá jména, příjmení, data narození a bydliště všech svých členů. Pokud ministerstvo neupozorní na nedostatky v dokumentu do 10 dnů, má se za to, že v něm nebyly nedostatky a do 15 dnů ministerstvo danou politickou stranu nebo hnutí registruje. Registrace je završena zanesením dané politické strany nebo hnutí do rejstříku stran a hnutí vedeného ministerstvem vnitra. V případě zrušení politické strany nebo hnutí je jejich zánik datován ke dni provedení výmazu z tohoto rejstříku. Největší počet politických stran, zvláště parlamentních, nalezneme ve velkých městech (Čmejrek, 2008). Pro politické strany je výhodnější kandidovat ve velkých obcích, kde mají rozvinutou členskou

---

⁷ Zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích

základnu, naopak ve středně velkých obcích se jejich výskyt snižuje a v malých téměř nekandidují.

Kromě politických stran a hnutí mohou být volebními stranami nezávislý a jejich sdružení. Podmínky pro jejich kandidaturu ve volbách upravuje zákon č.491/2001 Sb. Zákon nezávislého kandidáta nedefinuje, pouze určuje podmínky pro jeho vstup do voleb. Podmínkou pro jejich vstup do voleb je získání dostatečného počtu podpisů, který je odvozen od velikosti obce.

Tabulka 2 Potřebný počet podpisů pro kandidaturu nezávislého kandidáta a sdružení nezávislých kandidátů

Velikost obce	Nezávislý kandidát	Sdružení nezávislých kandidátů
Do 500 obyvatel	5%	7%
500 - 3000 obyvatel	4 %, nejméně 25	7%
3001 – 10000 obyvatel	3 %, nejméně 120	7%
10001 - 50000 obyvatel	2 %, nejméně 600	7%
50001 - 150000 obyvatel	1 %, nejméně 1000	7%
150001 a více obyvatel	0,5 %, nejméně 1500	7%

Zdroj: zákon č. 491/2001 Sb., upraveno

Poznámka: Údaje v relativní hodnotě vyjadřují počet podpisů kalkulovaných z počtu obyvatel obce, v níž se nezávislý kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů uchází o post zastupitele

Z tabulky je vidět, že pro kandidaturu do větších obcí je pro nezávislého kandidáta výrazně lepší kandidovat ve sdružení nezávislých kandidátů. Příkladem může být fiktivní obec X s 15 000 obyvateli a 15 členným obecním zastupitelstvem. Nezávislý kandidát by v tomto městě musel získat nejméně 600 podpisů, aby mohl kandidovat, oproti tomu sdružení nezávislých kandidátů bude potřebovat 1050 podpisů. Výhodnost kandidatury ve sdružení spatříme při přepočtu potřebných podpisů na jednotlivé kandidáty. Samostatný nezávislý kandidát musí získat sám 600 podpisů, ale člen sdružení musí získat méně. Počty potřebných podpisů pro sdružení se liší podle počtu členů, sdružení se 2 členy musí členové získat 525 podpisů, ovšem v případě, že sdružení má všech 15 členů, stačí jednotlivým členům získat jen 70 hlasů. Nevýhodou kandidatury ve sdružení je složité vyjednávání při rozhodování o pořadí na kandidátní listině, protože někteří kandidáti

budou muset být uvedeni na nevolitelných místech, a proto budou znevýhodněni. Třetí možností pro nezávislého kandidáta pro vstup do voleb je kandidatura za politickou stranu (Čmejrek a kol., 2010). Kandidát díky tomu nemusí sbírat žádné podpisy, ale musí se dohodnout s danou politickou stranou, aby byl zařazen na její kandidátní listinu. Politické strany se této formě spolupráce nebrání, zvláště v malých obcích. České politické strany, stejně jako většina evropských politických stran, mají nedostatek vlastních členů a v menších obcích nemají často žádné zastoupení (Čmejrek a kol., 2010). Jedná se o trend moderní doby, který se objevil ve druhé polovině 20. století. Na začátku 20. století vznikaly tzv. masové strany, které měly výrazné členské základny a často spojovaly celá odvětví. Příkladem je Česká agrární strana, která působila v České republice v době první republiky. Ve druhé polovině 20. století se začaly masové strany měnit na elitní, které měly relativně malou členskou základnu, ale velkou podporu voličů. Jednou z příčin tohoto trendu byla změna role voličů a členů stran. Masové strany při volbách spoléhaly především na své vlastní členy, naopak strany elitní se zaměřují na voliče bez stranické příslušnosti, nebo přemlouvají členy jiných politických stran, aby je volili. Jedním z důvodů nedostatku členů politických stran je i přerušení politického vývoje jednotlivých stran v době komunismu. Jedinou výjimkou, ze současných stran, jsou strany KDU-ČSL a KSČM, které nebyly v době komunismu zakázány a uchovaly si svou členskou základnu. (Strniska a kol., 2005). Nezávislí kandidáti proto pomáhají politickým stranám zaplnit jejich kandidátní listiny a politické strany jim na oplátku pomáhají s kandidaturou. Změna volební strategie s sebou přinesla i změnu v rozvoji a kandidatuře politických stran. M. Klíma (Klíma, 2015) uvádí, že přechod od masových stran k elitním zrychlil vývoj politických stran. Strany proto od svého založení tráví méně času získáváním voličů a dříve kandidují ve volbách a často i úspěšně. „Ačkoliv tento jev se týká i západních demokracií, stává se typickým zejména pro postkomunistický region střední a východní Evropy. V České republice takto ve volbách uspěly nové politické subjekty Věci veřejné, TOP 09, ANO 2011 a Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury“ (Klíma, 2015, s. 49). Podle M. Klímy vděčí nové strany za svůj úspěch především svému zaměření, nové strany se zaměřily na voliče z politického středu a jeho oba okraje. Díky tomu dokázaly oslovit mnohem širší spektrum voličů než „staré“ strany, které se orientovaly na voliče více vzdálené od politického středu. Druhým důvodem jejich úspěchu je vhodné načasování,

voliči už nevěří zavedeným stranám a hledají nové, dosud neokoukané strany, které jim přislíbily nápravu neduh státu a budoucí prosperitu. Nejvíce tato změna postihla dřívější dominantní strany, ODS a ČSSD, kterým přebraly nové strany markantní počet voličů, a jejich pozice na politické scéně výrazně zeslábla. Příkladem jsou volby do Poslanecké sněmovny z roku 2013, kdy hnutí ANO 2011 přebralo voliče neúspěšnějším stranám z voleb 2010. „ANO čerpalo nejvíce svých voličů z právě z ODS (16 %) a ČSSD (16 %), dále od Věcí veřejných (14 %) a od TOP 09 (12 %)“ (Klíma, 2015, s. 51).

Volby do zastupitelstev obcí nejsou specifické pouze druhy volebních stran, které se účastní volebního klání, ale i jejich postavením. Politické strany a jejich ideologie na lokální úrovni nehrají pro voliče velkou roli, pro voliče je důležitější personální obsazení volebních listin (Čmejrek a kol., 2010). Tendence k výběru kandidátů do zastupitelstva podle politické strany klesá společně s velikostí obce a s tím naopak roste sklon k osobnostnímu výběru. Politické strany si proto často umísťují na své kandidátní listiny i osoby, které jsou členy jiných stran nebo bez politické příslušnosti, ale jsou ve svém volebním obvodu známé a voliči uznávané. Může se proto stát, že se na kandidátní listině politické strany objeví osoby z jiné politické strany, která je jejím ideologickým opakem. Z pohledu voliče, zvláště v malých obcích, se nejedná o vážný přečin. Politické přeběhlictví nebo politická „kolaborace“ s ideově opačnou stranou je častým jevem. Přeběhlictví nebo ideová „kolaborace“ nepoškozuje prestiž kandidáta, pro kandidáta je kandidatura za politickou stranu jednodušší a volič ho bude posuzovat podle jeho dosažených výsledků ve funkci. Z podobného důvodu kandidují osoby bez politické příslušnosti na kandidátce politických stran. Jejich nečlenství v žádné politické straně si lze vysvětlit dvěma způsoby. Buď daná osoba není členem žádné strany, protože sama nechce, nebo se jedná o strategické rozhodnutí. Pokud osoby bez politické příslušnosti nebo členové politických stran chtějí kandidovat za jinou politickou stranu, musejí se s ní vždy domluvit na podmínkách. Osoby bez politické příslušnosti mají v tomto případě výhodu, že nemusejí hledat kompromis mezi programem své politické strany a strany, za kterou kandidují. Zároveň jim tato výhoda usnadňuje povolební jednání s ostatními zastupiteli a usnadňuje vytváření koalic (Čmejrek a kol., 2010). V následující tabulce je vidět nárůst počtu osob bez politické příslušnosti, které kandidovaly do zastupitelstva obcí.

Při srovnání let 1994 a 2010 zjistíme, že u bezpartijních kandidátů došlo k nárůstu o téměř 80 %. Růst v těchto krajních obdobích zaznamenaly téměř všechny politické strany, výjimkou jsou KSČM, KDU a zbylé neparlamentní strany, které naopak ve volbách umísťují stále méně svých členů.

Tabulka 3 Počty kandidátů do zastupitelstev podle stranické příslušnosti v letech 1994 - 2010

Rok	1994	1998	2002	2006	2010
Bezpartijní	93 939	114 905	136 720	148 522	168 913
KSČM	16 105	15 052	13 682	11 451	9 699
Jiná strana	12 707	9 975	5 085	2 911	2 449
KDU	10 270	8 914	7 499	6 847	5 349
ODS	8 640	7 351	7 261	9 144	8 884
ČSSD	3 370	7 113	6 713	6 223	7 556
SZ	548	349	332	877	799
VV	0	0	0	19	1 012
TOP09	0	0	0	0	2 309
Zemanovci	0	0	0	0	915
Celkem	145 579	163 659	177 292	185 994	207885

Zdroj: ČSÚ, převzato z (Bernard, 2013)

Poznámka: Poslední tři strany v tabulce byly založeny později, a proto se neúčastnily dřívějších voleb, Strany TOP09 a Zemanovci byly založeny v roce 2009 a Věci veřejné v roce 2001

3.3 Politická pluralita a participace

Pluralismus lze v obecné rovině definovat jako odlišnost názorů nebo postojů. Pro demokracii je pluralita nezbytná, protože jí pomáhá dále se vyvíjet a rozvíjet. Giovanni Sartori umísťuje pluralismus do střední vzdálenosti mezi konflikt a konsenzus (Sartori, 2005). Odůvodnění tohoto uspořádání spatřuje Sartori ve faktu, že pluralismus využívá jednotlivé prvky obou extrémů, jak konsenzu, tak i konfliktu, a přesto se s žádným z pojmů nespojuje. Odstup pluralismu od obou krajností je pro existenci demokracie klíčový. Konsenzus vede k bezproblémovému chodu společnosti, ale v jeho nadměrném množství vede společnost ke stagnaci a nepodporuje její další vývoj. Naopak konflikt dává podněty

k rozvoji, nutí společnost se vyvíjet, ale zároveň se v něm projevují jeho destruktivní tendence. Pluralismus na rozdíl od konsenzu neukazuje jednu jasnou cestu k cíli, ukazuje jich více, přesto existence více řešení nebo názorů nemusí znamenat konflikt.

Politický pluralismus je v malých obcích vnímán jako forma buřičství. Jeho výskyt není častý, přesto nelze říct, že by neexistoval (Bubeníček a kol, 2010). Důvodem jeho vzniku je nejčastěji odlišný názor na fungování obce. Běžně se vyskytuje například v situacích, kdy se obec rozhoduje, zda má prodat obecní majetek nebo pronajmout. Ideologické spory se v malých obcích objevují jen velmi vzácně, protože v malých obcích často nejsou ani žádné politické strany, které by je prosazovaly. Pluralismus se projevuje nárůstem počtu volebních stran. Občané, kteří mají odlišný názor na fungování obce, se rozhodnou vstoupit do obecní politiky a změnit ji. Podobné situace jsou živnou půdou pro vznik různých politických uskupení, která si kladou za cíl odstranit chyby starého zastupitelstva. Jejich výhodou je velký ohlas v době vzniku, ale po něm následuje jejich rychlý úpadek. Problém těchto uskupení spočívá v jejich zaměření, vždy jsou orientovaná na konkrétní problém a po jeho vyřešení už nejsou pro voliče potřebná. Podobné volební výkyvy narušují volební kontinuitu. V obecné rovině jsou jedinými stabilními politickými subjekty politické strany, zvláště velké politické strany, ty ale často nemají v malých obcích zastoupení. Nutno dodat, že v nejmenších obcích se volební kontinuita určuje spíše podle personálního obsazení zastupitelstva než podle příslušnosti ke konkrétní straně. Důvodů je několik. V malých obcích do 2000 obyvatel se politické strany vyskytují jen vzácně, a proto musejí jejich úlohu převzít nezávislí kandidáti, případně jejich sdružení. Pokud se v obci vyskytují politické strany, jejich kandidáti většinou nepatří mezi jejich členy. Při posuzování kontinuity je proto vhodné, zvláště u malých obcí, sledovat kontinuitu nejen podle výskytu konkrétních volebních stran, ale i podle samotných uchazečů o mandát (Čmejrek a kol., 2010).

Míru plurality lze sledovat podle celé řady ukazatelů, ovšem problém nastává při jejich aplikaci na malé obce. Příkladem může být index efektivního počtu stran⁸, který ukazuje míru fragmentace a zobrazuje pravděpodobnostní rozdělení politické moci mezi vítěze voleb. Jeho nevýhodou je špatná aplikovatelnost na malé obce, kdy se ukazuje jeho nepřesnost. Tento ukazatel se hodí k průzkumu velkých obcí, protože pracuje s jednotlivými volebními stranami a hůře pracuje s nezávislymi kandidáty a neúplnými kandidátními listinami. Může se proto stát, že v případě kandidatury jediné strany bude politický systém vyhodnocen jako nepluralitní. V případě kandidátní listiny s jediným členem naopak dojde k nadhodnocení plurality. Prevencí tohoto zkreslení je důkladná znalost zkoumaného volebního systému, což může být při zkoumání většího počtu obcí náročné (Čmejrek a kol., 2010). Mnohem lepším ukazatelem se jeví jednoduchý index plurality, který se vypočítá podílem celkového počtu kandidátů a počtu rozdělovaných mandátů. Za pluralitní systém podle jednoduchého indexu plurality lze považovat všechny systémy, u nichž je výsledná hodnota větší nebo rovna dvěma. (Bubeníček a kol, 2010). Výhodou jednoduchého indexu plurality je jeho univerzálnost, pomocí jednoho vzorce lze zkoumat míru plurality v obci, bez ohledu na její velikost. Pomocí tohoto indexu je možné poměřovat poměr osob usilujících o jeden mandát v obci a nepřímo sledovat i angažovanost obyvatel.

Účast obyvatelstva ve volbách je základní podmínkou pro jejich zdárný průběh. Pokud mají volby příliš nízkou účast voličů, ztrácí svůj smysl a jsou zbytečné. Tato podmínka se ale stále hůře naplňuje. Všechny vyspělé státy včetně České republiky se potýkají s klesající mírou participace obyvatel na volbách. Vysvětlení, proč k tomu dochází, je mnoho. Nejfrekventovaněji se užívají dvě protichůdné teorie. První teorie říká, že pokles participace je přirozeným jevem signalizujícím ustálení politické situace v zemi

---

⁸ Vzorec efektivního počtu stran je $I_{eps} = (\sum p_i^2)^{-1}$, přičemž za hodnotu p_i lze dosadit buď druhou mocninu podílů jednotlivých stran na celkovém počtu křesel v zastupitelstvu nebo součet druhých mocnin podílu volebních zisků jednotlivých stran na celkovém počtu odevzdaných hlasů

a spokojeností obyvatel s jejím vývojem. Druhá teorie je vůči první zcela opačná. Podle ní je klesající úroveň participace na volbách negativním jevem, kterým dávají voliči najevo svůj nesouhlas s aktuální politickou situací (Čmejrek a kol., 2010). Řešením problému klesající participace se zabývají všechny vyspělé státy včetně nadnárodních politických uskupení, například EU, Rada Evropy apod. Přesto je hledání řešení velmi složité. Pro obtížnost řešení tohoto problému vypovídá i fakt, že slovo participace se užívá pro označení více činností. Jelikož se tato práce zabývá politickým stranictvím, bude blíže rozebrána jen politická participace⁹ (Analýza participace v ČR, 2015). Politická participace se skládá ze tří složek - volební participace, členství v politických spolecích a zapojení občanů do veřejného života v obci (Čmejrek a kol., 2010). Volební participaci můžeme definovat jako účast občanů ve volbách. Jedná se o nejviditelnější složku participace. Její jednotlivé hodnoty pro volby do zastupitelstva obcí můžeme vidět v Tabulce 4. Největší účast ve volbách do zastupitelstev obcí zažila Česká republika v roce 1994, v prvních volbách po osamostatnění, načež došlo k prudkému poklesu, který se v roce 2014 mírně prohloubil. Přesto volby do zastupitelstev obcí vykazují obecně vyšší volební účast. Pro srovnání s jinými druhy voleb poslouží Tabulky 5 a 6.

Tabulka 4 Participace občanů ve volbách do zastupitelstva obcí

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Volební účast	60,68%	45,02%	45,54%	46,32%	48,48%	44,43%

Zdroj: volby.cz

Volební účast do zastupitelstev obcí je výrazně vyšší než u voleb do zastupitelstev krajů, naopak nižší než u voleb do Poslanecké sněmovny. Podle J. Čmejrka (Čmejrek, 2008) ukazuje volební účast důležitost voleb pro voliče. „Občané se identifikují především se

---

⁹ V obecné rovině znamená termín participace účast nebo účastnění, přesto se toto slovo podle kontextu může měnit. Participaci lze chápat, kromě její politické dimenze také, jako podílení se na dění v komunitě, možnost redistribuce moci umožňující chudším obyvatelům zapojit se do dění společnosti.

svým státem a Poslanecká sněmovna reprezentuje jeho zákonodárnou moc. Dále se občan identifikuje se svou obcí, která představuje jeho sociální a politický prostor“ (Čmejrek a kol., 2010, s. 70). Zbylé volby, volby do Evropského parlamentu a Senátu, vykazují výrazně nižší hodnoty účasti voličů. Jedinou výjimkou je volba prezidenta republiky, která v průměru obou kol měla voličskou účast 60,21 % (volby.cz).

Tabulka 5 Volební účast ve volbách do zastupitelstev krajů

Rok	2000	2004	2008	2012
Volební účast	33,64%	29,62%	40,30%	36,89%

Zdroj: volby.cz

Tabulka 6 Volební účast ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Rok	1996	1998	2002	2006	2010	2013
Volební účast	76,41%	74,03%	58,00%	64,47%	62,60%	59,48%

Zdroj: volby.cz

Druhou složkou politické participace je členství v politických organizacích a podílení se na jejich akcích. Členství v politických uskupeních, stejně jako předešlá forma participace, prochází úpadkem. V České republice je členství v politických stranách silně poznamenáno dobou komunismu, kdy došlo k zrušení mnohých stran a strany, které nebyly zakázány, přišly o velkou část své členské základny. Zároveň se v České republice začala projevovat snaha vytvořit rychle politické strany, které neměly dostatek času na vytvoření členské základny. Strany proto vznikaly tzv. shora. Strany se nejdříve snažily získat politickou moc a teprve až potom si vytvářely vlastní organizační strukturu. Příkladem je Občanská demokratická aliance, která měla v roce 1996 pouze 2 755 členů, přesto získala 13 mandátů v Poslanecké sněmovně (volby.cz). Velký úbytek členů zaznamenaly v době komunismu i strany, které nebyly zrušeny. Příkladem může být Česká sociálně demokratická strana, která měla v poválečném období kolem 370 tisíc členů, ale v roce 1948, s nástupem komunismu, se od ní odpojilo 350 tisíc členů. Po osamostatnění České

republiky, roce 1993, měla tato strana už jen 11 031 členů. Nejpočetnější členskou základnu v roce 1993 měly strany Komunistická strana Čech a Moravy a Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová, které v následujících 10 letech přišly o polovinu až dvě třetiny svých členů.

Tabulka 7 Členské základny politických stran v roce 1993

Název strany	ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODS	ODA
Počet členů	11 031	100 000	317 104	23 269	1 350

Zdroj: Ústřední kanceláře či sekretariáty jednotlivých stran (ČSSD, KSČM, ODA, ODS, US--DEU); v případě KDU-ČSL údaje pro období 1998–2003, převzato z (České politické strany a jejich členové, 2004)

Poslední složkou participace je zapojení občanů do veřejného života v obci. Tato složka participace je nejhůře měřitelná, protože zahrnuje nejen činnost související s politikou, ale i s občanskou společností. J. Čmejrek (Čmejrek, 2008) uvádí, že se dá nejnázve sledovat podle volební účasti, protože je zaznamenávána během každých voleb. Druhou možností, jak sledovat zapojení občanů do veřejného života, je zkoumání počtu kandidátů do zastupitelstva. J. Bernard (Bernard, 2013) v roce 2013 provedl zkoumání počtu kandidátů do zastupitelstev obcí a městských částí a zjistil překvapivé výsledky - počet osob usilujících o post v obecním zastupitelstvu roste. Podle J. Bernarda roste počet mladých zastupitelů, kteří nově usilují o funkci zastupitele. V průměru tvoří noví kandidáti, kteří dosud nekandidovali, kolem 55 %. Podobně je tomu i u osob, které byly v minulých volbách neúspěšné, tvoří průměrně 22,5 % kandidátů. Počet osob, které dlouhodobě získávají funkci zastupitele, se výrazně nemění a pohybuje se kolem 22,5 %. Zbylé části této složky participace se měří hůř, protože neexistují žádné ucelené databáze o jejich počtu ani o intenzitě jejich činnosti. Problém spočívá v jejich neformálnosti a složité definici členství. U skupin, které například platí členské příspěvky, je možné podle tohoto kritéria určit počet členů, ale nelze ho uplatnit na všechny typy dobrovolných sdružení. Tyto subjekty občanské společnosti se obvykle neúčastní voleb, ale mají vliv na budoucí rozvoj dané společnosti. Význam dobrovolných sdružení vzrůstá v malých obcích, kde díky

setkávání občanů funguje podobně jako stranické srazy politických stran (Čmejrek a kol., 2010).

Tabulka 8 Počty kandidátů do obecních zastupitelstev v letech 1994 - 2010

Rok	1994	1998	2002	2006	2010
Počet kandidátů	145 579	163 659	177 292	185 994	207 885

Zdroj: ČSÚ, převzato z (Bernard, 2013)

Míra participace je ovlivněna několika faktory. Podle autorského kolektivu J. Čmejřka a dalších (Čmejrek a kol., 2010) závisí participace na velikosti obce, míře soutěživosti stranického systému a účasti obyvatel na akcích politických stran a zájmových sdružení. Podle zmíněných autorů se participace zvyšuje u neměstských obcí. „V roce 2002 se volební účast v obecních volbách v neměstských obcích dostala s 63,1 % o 17,6 % nad republikový průměr, a poprvé od počátku devadesátých let dokonce o 5 % překročila průměrnou volební účast ve volbách do Poslanecké sněmovny“ (Čmejrek a kol., 2010, s. 80). Tento závěr podporuje i práce P. Šaradína (Šaradín, 2004), který v roce 2004 provedl celorepublikový průzkum participace a potvrdil, že obyvatelé krajských měst chodí k volbám méně než například obyvatelé okresních měst. Soutěživost stranického systému se v obcích odvíjí od dané situace v obci. Pokud se v obci nic závažného neděje, soutěživost systému je nízká. Dojde-li však k důležité události, například při nakládání s obecním majetkem nebo při rozhodování o investicích, okamžitě naroste míra plurality a i soutěživost systému. Posledním zmíněným faktorem je účast na činnostech politických stran a hnutí, kde se podle autorů nachází velký potenciál v informačních a komunikačních technologiích. Občané se díky tomu mohou snáze dozvědět o aktuálním politickém dění i o činnosti politických stran nebo zájmových skupin. Informovanost občanů výrazně souvisí s ochotou participovat se na dění v obci, jak dokazuje průzkum J. Nejdla, D. Čermáka a dalších (Bernard a kol., 2007). Obyvatelé, kteří vědí o činnosti zastupitelstva a místních politických skupin, jsou více ochotni se zapojit do dění v obci a mají i větší sklon k účasti ve volbách.

4 Charakteristika okresu a vybraných měst

Okres Strakonice se nalézá v jižních Čechách, v jejich severozápadní části. K 31. 12. 2014 bylo v okrese evidováno 70 653 obyvatel (czso.cz). Počet obyvatel se v okrese výrazně nemění, bazický index růstu obyvatel mezi roky 2000 a 2014 vykazuje nárůst počtu obyvatel pouze o 1,2 %. Okres Strakonice lze charakterizovat jako venkovskou oblast s nízkou hustotou zalidnění, hustota zalidnění je v okrese 68,46 obyvatel/km² (czso.cz). Známí je především díky bohaté přírodě, historickým památkám a bohatému kulturnímu životu. K nejznámějším památkám v okrese patří hrad Helfenburk u Bavorova, zámek Lnáře, naopak k nejznámějším kulturním akcím patří Strakonický dudácký festival a Mezinárodní kontrabasová soutěž Františka Šimandla. Tyto faktory významně ovlivňují místní turistický ruch. Příkladem je rok 2014, kdy se v okrese ubytovalo 41 626 turistů (czso.cz).

Okres se skládá z 3 administrativních oblastí rozdělených podle příslušné obce s rozšířenou působností na správní obvody Strakonice, Vodňany a Blatná. K 21. 5. 2014 se zde nalézalo 112 obcí (uir.cz). Většina obcí je velmi malá, 94 obcí v okrese má méně než 500 obyvatel a pouze 9 obcí má více než 1 000 obyvatel. Pro porovnání politického života byly vybrány 4 obce, vybrané podle počtu obyvatel, Strakonice, Vodňany, Volyně a Sedlice. Všechny vybrané obce mají více než 1 000 obyvatel a patří k „větším“ městům v okrese.

4.1 Strakonice

Strakonice jsou od roku 2003 obcí s rozšířenou působností, je na ni převedeno více úkolů z oblasti státní správy. Obec toto přenesení povinností zvládla bez problémů, jelikož v minulosti už byla správním centrem a ve městě byl okresní úřad. Z hlediska počtu obyvatel jsou Strakonice největší obcí v okrese, žije v ní 23 020 obyvatel (czso.cz). Nalézá se ve střední části okresu a je jedním z jeho spádových center.

První zmínky o obci pocházejí z roku 1243, kdy Bolemila, manželka Bavora I., vlastníka Strakonice, sepsala darovací listinu, v níž darovala okolní vsi řádu johanitů. Řád je též znám pod názvem Maltézští rytíři. Do Čech se dostali ve 12. století, za vlády Vladislava II. Jejich vliv v Čechách rostl až do období husitských válek, kdy se postavili na stranu

katolíků a byli poraženi (Škvrňák, 2005). Řád johanitů měl na rozvoj města velký vliv, strakonická komenda johanitů byla v Českých zemích druhou největší komendou po pražské. Řád vlastnil ve městě a okolí rozsáhlé pozemky a těšil se i velké oblibě obyvatel i šlechty. V 15. století, po vymření rodu Bavorů, byly v roce 1402 Strakonice koupeny johanity od Vikéře z Jenišovic, purkrabího Pražského hradu. Následující roky byly silně ovlivněny reformací a husitskými válkami. Během válek byl do Strakonice přestěhován řádový archiv a Strakonice se staly hlavním městem převorství. Strakonice se pod vlivem johanitů přidaly na stranu katolíků a staly se základnou pro budoucí protireformní hnutí. Spory mezi katolíky a kališníky město provázely až do novověku, kdy se situace uklidnila. Strakonice na počátku novověku prošly velkým hospodářským rozkvětem a město se proslavilo výrobou oděvů. Rozvoj města je zastaven v 17. století, v době třicetileté války, kdy bylo město vypleněno a začalo upadat. Opětovný rozvoj města nastal až v 19. století, kdy došlo k rozvoji průmyslu, ve městě byly zakládány továrny na výrobu fezu¹⁰, a dopravy, od 60. let je město napojeno na železnici. Ve 20. století, vznikem Československa, řád Maltézských rytířů přišel o svůj majetek a ze Strakonice odešel. Doba první republiky byla pro město příznivá, byla otevřena nová továrna - Česká zbrojovka (ČZ), která se v této době orientovala na výrobu zbraní. Po II. světové válce se výroba přeorientovala na výrobu motocyklů. Doba II. světové války byla pro Strakonice dobou vzdoru, ve městě vznikly dvě odbojové skupiny, Prokop Holý a Niva. Koncem války byly obě skupiny sloučeny pod Nivu, která připravila ve městě úspěšné protiněmecké povstání. Po skončení války a nástupu komunismu došlo ve městě k velkému hospodářskému i sociálnímu rozvoji. Podpora průmyslu přilákala do města mnoho lidí z okolních obcí a pomohla městu k většímu růstu (strakonice.eu).

Strakonice jsou čtvrtým největším městem Jihočeského kraje. Největší růst obyvatel města začal v 60. letech, v obci došlo k velkému hospodářskému rozvoji, který přilákal nové obyvatele. V roce 1950 žilo v obci 12 056 obyvatel, o 11 let později stoupl počet obyvatel na 14 297 a v roce 1970 bylo v obci 17 478 obyvatel (vdvb.czso.cz). Růst počtu obyvatel

---

¹⁰Fez je druh pokrývky hlavy podobná klobouku. Fez v Čechách neměl velkou oblibu, proto byl exportován do zahraničí.

se zastavil až v 90. letech vlivem změny životního stylu a sociální politiky. Růst obyvatelstva je od této doby nízký a nevykazuje prudké změny. Jak je vidět v Tabulce 9, nárůst obyvatel mezi roky 1996 a 2014 byl nízký a dlouhodobě mírně klesá. Nízký růst populace je v současnosti ovlivněn emigrací obyvatel z města, nedostatečnou bytovou kapacitou a nevyhovujícím veřejným prostranstvím.

Tabulka 9 Počet obyvatel Strakonice v letech 1996 - 2014

Rok	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Počet obyvatel	24 804	24 526	24 290	23 512	23 347	23 325	23 278	22 951	22 961	23 020

Zdroj: ČSÚ

Strakonice jsou městem s rozvinutým průmyslem, od 16. století se ve městě rozvíjí textilní průmysl a ve 20. století se k němu přidal i strojní průmysl. Nejvíce je v obci zastoupen sekundární ekonomický sektor, který se v obci specializuje především na výrobu pro automobilový průmysl. Příkladem jsou firmy ČZ a Dura Automotive, které vyrábějí autodíly nebo firma Fezko THIERRY vyrábějící autotextilie. Největšími zaměstnavateli ve městě jsou firmy ČZ, a. s., Dura Automotive CZ, s. r. o. a Nemocnice Strakonice, a. s. Firmy ČZ i Dura Automotive CZ zaměstnávají více než 1 000 zaměstnanců a Nemocnice Strakonice zaměstnává přes 500 obyvatel. Ačkoliv největší firmy v obci jsou hospodářsky stabilní, v případě krachu mohou ve městě výrazně zvýšit nezaměstnanost. Strakonice před rokem 2008 neměly s nezaměstnaností problémy, místní nezaměstnanost byla pod republikovým průměrem, ale v roce 2008 jej překročila a pod republikový průměr se dostala až v roce 2014. Jedná se o důsledek hospodářské krize, která nastala v roce 2008 a následující rok se dostala do Evropy. Vzhledem k tomu, že mnoho místních firem se orientuje na zahraniční trhy, jsou podobné výkyvy trhu pro město velkým rizikem (rysy.cz).

Tabulka 10 Míra nezaměstnanosti v obci a v České republice v letech 2000 - 2014

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Míra nezaměstnanosti v obci	7,30 %	7,30 %	6,60 %	5,30 %	5,80 %	8,46 %	7,93 %	6,88 %	7,37 %	8,20 %	7,05 %
Míra nezaměstnanosti v ČR	8,30 %	7,90 %	7,10 %	5,30 %	4,40 %	6,70 %	7,30 %	6,77 %	7,49 %	8,17 %	7,46 %

Zdroj: vdb.czso.cz

4.2 Vodňany

Město Vodňany se nalézá v jihovýchodní části okresu Strakonice. Se svými 6 870 obyvateli je druhou největší obcí v okrese a stejně jako Strakonice je obcí s rozšířenou působností a má 21 - členné zastupitelstvo.

Počátky vzniku města nejsou zcela známy. Původně byly Vodňany malou osadou zvaná Vodná, založenou pravděpodobně během vnitřní kolonizace za vlády Přemysla Otakara II. První písemné zmínky o obci pocházejí z roku 1318, když byl jako rozhodčí místního sporu určen komorník z Vodňan. Vodňany byly založeny v oblasti obchodní stezky, která byla obklopena bažinami. Úkolem jejích obyvatel bylo z počátku pouze udržování této obchodní stezky, ale postupem času se místní osídlení začalo rozrůstat. Ve 14. století se Vodňany staly městem královským a obdržely od krále Jana Lucemburského nová privilegia související především s rozvojem místního obchodu. Následující století a začátek husitských válek byly pro město dobou úpadku. Na začátku válek se město přiklonilo k husitům, ale následně bylo dobito katolíky a později osvobozeno husity, kteří už město nakonec udrželi. Zlepšení přišlo koncem 15. století, kdy byly v okolí města stavěny rybníky a město se začalo znovu rozrůstat. Konec rozvoje nastal v 17. století, kdy se město během třicetileté války přidalo na stranu českých stavů a po jejich porážce bylo přísně potrestáno. Městu byl zabaven majetek a přišlo o mnohá práva. Úpadek města trval až do roku 1710, kdy se město vykoupilo ze zástavy a stalo se opět svobodným. Přesto k významnějšímu rozvoji došlo až v dalším století, kdy došlo k rozvoji řemesel, napojením na železniční síť, městské výstavbě a především k rozvoji místního rybníkářství. Význam rybníkářství se v městě projevil i ve 20. Století - v roce 1920 byla ve městě založena Střední rybářská škola s Vyšší odbornou školou vodního hospodářství a ekologie

a Výzkumným ústavem rybářským a hydrobiologickým Jihočeské univerzity. Od roku 1953 je jediným institutem podobného zaměření v České republice (vodnany.eu).

V obci žije 6 870 obyvatel, což řadí obec k českým středně velkým obcím. Počet obyvatel v obci mírně roste, nejedná se ale o vysoká čísla. Počet obyvatel se v letech 1996 a 2014 zvýšil pouze o 6,5 % a nedá se očekávat rychlejší růst. V obci se nevyskytuje mnoho velkých firem, které by přilákaly do obce nové obyvatele a panuje zde i vyšší nezaměstnanost. Problémem je i nedostatek zařízení pro volnočasové aktivity (Program rozvoje města Vodňany).

Tabulka 11 Počet obyvatel města Vodňany v letech 1996 - 2014

Rok	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Počet obyvatel	6449	6527	6519	6651	6687	6735	7028	7086	6976	6870

Zdroj: czso.cz

V obci bylo k 31. 12. 2014 registrováno 1 779 podniků (vdb.czso.cz), přičemž aktivita byla zjištěna pouze u 899 z nich. Většina podniků se v obci orientuje na obchod, stavebnictví a průmysl. Největšími zaměstnavateli v obci jsou firmy Vodňanská drůbež a.s., firma zaměřená na zpracování a konzervování drůbežího masa, A. Pöttinger, podnik zaměřený na výrobu zemědělských a lesních strojů, a Doprava Záruba M & K s.r.o., podnik zaměřený na výrobu zemědělských a lesních strojů. Vodňanská drůbež je, ze zmíněných podniků, jediný podnik, který zaměstnává více než 1500 obyvatel, ostatní jmenované podniky zaměstnávají 100 – 249 obyvatel. Zbylé podniky v obci zaměstnávají do 100 obyvatel. Záporům místního podnikání je horší komunikace mezi podnikateli a veřejnou správou (Program rozvoje města Vodňany). Podnikatelům se nelíbí především přístup samosprávy, která je podle nich nedostatečně informuje o svých záměrech, činnostech a omezuje nabídku prostorů pro podnikání. Příkladem je firma Schweighofer, dřevozpracující firma, která se dlouhodobě snaží založit v obci výrobu, ale zastupitelstvo bylo proti výstavbě. Spor vyvrcholil místním referendem, ve kterém se sice většina obyvatel obce vyjádřila proti výstavbě, ale pro nízkou účast obyvatel bylo referendum neplatné. Problémy

podnikatelů se v obci promítají i do života obyvatel. Od roku 2008 je místní míra nezaměstnanosti vyšší než státní průměr a nadále roste.

Tabulka 12 Míra nezaměstnanosti v obci Vodňany v letech 2004 - 2014

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Míra nezaměstnanosti v obci	5,32 %	5,56 %	5,07 %	4,54 %	4,86 %	7,14 %	8,33 %	8,26 %	8,23 %	8,55 %	8,86 %

Zdroj: vdb.czso.cz

4.3 Volyně

Volyně se nalézá v jižní části okresu Strakonice, ve správním obvodu Strakonice. Jedná se o malé město s 3 039 obyvateli (czso.cz). Volyně je obcí s pověřeným obecním úřadem a má 15 členné zastupitelstvo.

Podle archeologických nálezů lze datovat vznik města do období kolem 7. století, když slovanské kmeny osídlily levý břeh řeky Volyňky. Naopak první písemnou zmínku o městě nalezneme až v 13. století, konkrétně v roce 1271, kdy je město zaznamenáno jako součást majetku pražské kapituly. První velký rozmach města nastal v 15. a 16. století. Ve městě došlo k rozvoji řemesel, především soukenictví a pekařství. Byla také postavena nová městská radnice v renesančním stylu. Růst města byl dočasně pozastaven během husitských válek, kdy město dobili husité a ovládli ho. Pozdější rozvoj města byl pozastaven v 17. století třicetiletou válkou. Zlepšení přišlo až v 19. století, kdy byla v obci vybudována kanalizace, postavena pošta, berní úřad, soud, nemocnice a město bylo napojeno na železniční síť. Začátkem 20. století bylo v obci založeno několik středních a vyšších odborných škol a rekreačních středisek. Ve městě sice není rozvinutý průmysl, ale je obklopeno bohatou přírodou, proto se Volyně raději orientuje na rozvoj cestovního ruchu. Město je od doby první republiky vyhledávaným cílem turistů a školy sem jezdí na tzv. školy v přírodě (volyne.eu).

Ve Volyni žije přes 3 000 obyvatel, ale jejich počet se dlouhodobě snižuje. Pokles počtu obyvatel obce není prudký, mezi roky 2004 a 2015 došlo k poklesu obyvatel jen o 5 % (obyvateleceska.cz), ale je stálý a v budoucnu se stane pro město velkým problémem. Růst obce je možné zvýšit pouze migrací obyvatel z okolí do města, protože přirozený přírůstek obyvatel je v obci velmi nízký. Přilákat nové lidi, aby se do města přistěhovali je, ale obtížné, obec nemá rozvinuté hospodářské zázemí, a proto není pro potencionální přistěhované obyvatele dostatečně lákavá.

Tabulka 13 Počet obyvatel města Volyně v letech 1996 - 2014

Rok	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Počet obyvatel	3196	3189	3238	3209	3190	3133	3174	3109	3032	3013

Zdroj: czso.cz

Nízký počet obyvatel je ovlivněn malou hospodářskou základnou města. Ve městě je velmi málo podniků a není zde mnoho pracovních míst. Většina podniků v obci je malá, 54 podniků zaměstnává do 49 zaměstnanců a jen 6 podniků zaměstnává nad 50 zaměstnanců, z toho jediný podnik má více než 250 zaměstnanců (risy.cz). Hlavní zaměstnavatelé ve Volyni jsou Jednota, spotřební družstvo ve Volyni, družstevní podnik zaměřený na prodej zboží, a Ing. Václav Rachač – WARA, podnik zaměřený na výrobu pryžových výrobků. Nižší počet pracovních míst je kompenzován nižším počtem obyvatel obce, díky tomu je ve Volyni nízká míra nezaměstnanosti. Nezaměstnanost v obci byla vyšší pouze v letech 2008, 2009 a 2010, jinak se drží pod republikovým průměrem. Důvodem vyšší nezaměstnanosti v roce 2008 je vyšší nárůst obyvatel obce, kteří nedokázali získat v obci práci. V následujícím roce 2009 se počet obyvatel snížil, ale do České republiky se dostala světová hospodářská krize, která ochromila místní podniky, zvýšila nezaměstnanost a její dopady se promítly i do nezaměstnanosti v roce 2010.

Tabulka 14 Míra nezaměstnanosti v obci Volyně v letech 2004 - 2014

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Míra nezaměstnanosti v obci	4,10 %	4,12 %	4,42 %	3,83 %	4,74 %	6,77 %	7,39 %	5,58 %	5,34 %	5,48 %	5,34 %

Zdroj: vdb.czso.cz

4.4 Sedlice

Sedlice je malé město v severní části okresu, ve správním obvodu obce Blatná. V současné době v obci žije kolem 1 290 obyvatel a jeho počet se výrazně nemění.

Okolí města Sedlice bylo prvně osídleno v době neolitu, mladší době kamenné, přibližně 8 000 až 5 000 před naším letopočtem. Blíže určit dobu prvního osídlení není možné, doba prvního osídlení je odhadována pouze podle archeologických artefaktů nalezených v okolí města, v okolí Sedlice bylo nalezeno velké množství keramiky, hrotů šípů, koňských udidel a dokonce žárové hroby. První písemná zmínka o Sedlici pochází ze 14. století, kdy byla obec vedena jako majetek rodu Bavorů ze Strakonice¹¹. Od této doby se začala obec rozrůstat. Rozvoj Sedlice nebyl výrazně ovlivněn husitskými válkami, většina bojů proběhla ve velkých městech a obec byla ušetřena. V 15. století získala Sedlice statut městečka¹². Nový statut a rozvoj obce pomohl městečku získat roku 1539, od krále Ferdinanda I. Habsburského, trhové právo a právo pečtit zeleným voskem¹³. Rozvoj městečka byl podpořen rozvojem řemesel a výroby, v okolí obce stály 3 velkostatky, režijní, rytířský a městský pivovar a hospoda (mestosedlice.cz). V 17. století byl rozvoj městečka zastaven třicetiletou válkou a morem, který zahubil pětinu obyvatel. Rozvoj města se obnovil až v 18. století, z této doby pochází základy místního krajkářství. Majitelka Sedlice, paní Marie Černínová z Chudenic, si velmi cenila krajek, a proto nahradila robotu žen krajkářstvím. Výroba krajek silně ovlivnila vývoj obce v následujícím

¹¹ V pozdějších dobách se obec stala majetkem řady šlechtických rodů, z významnějších lze jmenovat rod Šternberků, který místním obyvatelům zrušil robotu a přestavěl místní tvrz na renesanční zámek.

¹² Díky tomu získala obec v roce 2006 statut města.

¹³ Zeleným voskem pečtila pouze poddanská města, naopak města královská pečtila červeným voskem.

19. i 20. století. V obci byla postavena krajkářská škola a od roku 1848, po zrušení roboty, se krajkářství stává hlavní formou obživy pro většinu sedlických rodin (krajky-sedlice.cz). 20. století mělo na Sedlici rozporuplný vliv. Rozvoj obce podpořila elektrifikace, ale zároveň došlo k výraznému úbytku obyvatel během první a druhé světové války.

Počet obyvatel obce se od roku 1996 výrazně nezměnil, což ji odlišuje od ostatních obcí. Mnohé obce v okrese své obyvatele spíše ztrácejí, kdežto Sedlice vykazuje stabilní počet obyvatel a jeho mírný růst, mezi roky 1996 a 2014 narost počet obyvatel o 3,6 %. Růst obyvatel podporuje výstavba nových domů a bytů. Příkladem je rok 2010, kdy bylo postaveno rekordních 8 rodinných domů a 9 bytů a počet obyvatel poprvé překročil hranici 1 300 lidí.

Tabulka 15 Počet obyvatel obce Sedlice v letech 1996 - 2014

Rok	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Počet obyvatel	1245	1221	1227	1210	1219	1257	1292	1319	1314	1290

Zdroj: czso.cz

Nevýhodou Sedlice je oproti předešlým obcím nejslabší hospodářské zázemí. V roce 2014 bylo v obci registrováno 19 podniků, z nichž 11 zaměstnává do 9 zaměstnanců, 7 do 49 zaměstnanců a 1 podnik zaměstnává do 99 zaměstnanců (rysy.cz, mfcz.cz). Největším zaměstnavatelem v obci je Agro Sedlice, a.s., podnik zaměřený na zemědělskou výrobu, ostatní zaměstnavatelé jsou malé obchody, řemeslné dílny a příspěvkové organizace založené obcí. Malá ekonomická základna obce je kompenzována blízkostí města Blatná, které je místním hospodářským centrem a zajišťuje práci místním obyvatelům. Díky tomu je místní nezaměstnanost nízká a v letech 2004 – 2014 nepřekročila republikový průměr. Výhodou města Sedlice je velmi dobré dopravní spojení, obec protíná silnice I. třídy, s přímým spojením do obce Blatná, jsou zde zastávky autobusu i vlakové nádraží, které výrazně napomáhají místním obyvatelům cestou do práce. Dobrá dopravní dostupnost odlišuje Sedlici od zbylých obcí na Blatensku, většina obcí je velmi malá, případně

nevhodně umístěná, a mají výrazně horší dopravní spojení. Pro mnohé obyvatele v okolí je proto často jediným možným způsobem cestování osobní automobilová doprava.

Tabulka 16 Míra nezaměstnanosti v obci Sedlice v letech 2004 - 2014

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Míra nezaměstnanosti v obci	4,30 %	4,17 %	4,44 %	3,86 %	3,07 %	5,52 %	5,60 %	6,33 %	5,97 %	5,75 %	5,52 %

Zdroj: vdb.czso.cz

5 Vývoj místního politického života

5.1 Politický život v obci Strakonice

V obci nyní žije přes 23 tisíc obyvatel, proto může být v městě voleno 15 – 35 zastupitelů. Město v tomto případě zvolilo střední cestu a od roku 1994 volí 21 zastupitelů a jejich počet dosud nezměnilo. Politický život v obci lze, podle volební účasti, označit za slabší. Volební účast je v obci malá a je pod republikovým průměrem. Republikový průměr místní participace nepředčila ani v roce 1994, kdy byla nejvyšší volební účast. Průměrná participace obyvatel na volbách ve městě je 42,18 %, přesto je tento údaj mírně zavádějící. Rok 1994 byl pro měření místní participace vysoce nadprůměrný a zkreslil celkový průměr. Pokud bychom vyřadili tento rok, bude výsledná participace nižší, 38,33 %. Dlouhodobě lze vývoj místní volební účast rozdělit na dvě období. V prvním období od roku 1994 do roku 2006 participace klesala a v druhém období od roku 2010 do roku 2014 naopak volební participace stoupá.

V obci se od roku 2006 objevuje větší počet lokálních politických subjektů¹⁴. Z hlediska počtu získaných mandátů se jeví pro lokální strany úspěšnější rok 2006, protože každá z těchto stran získala aspoň jeden mandát. Naopak následující volby těmto stranám tolik nepřály a některé strany nezískaly žádný post v zastupitelstvu. Rok 2014 byl pro lokální strany též neúspěšný. Třetinu hlasů sice získala místní strana, ale celkově se do zastupitelstva dostala pouze polovina z kandidujících lokálních stran. Zbytek hlasů získaly národní strany případně strany působící v jihočeském kraji.

Tabulka 17 Volební participace ve Strakonících a na republikové úrovni

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014	Průměr
Volební účast	56,75 %	38,19 %	37,74 %	36,53 %	40,87 %	43 %	42,18 %
Republiková účast	60,86 %	45,02 %	45,54 %	46,19 %	48,48 %	44,43 %	48,42 %

Zdroj: volby.cz

---

¹⁴ V tomto roce a v roce 2010 je polovina volebních stran složena z místních politických subjektů

Výrazně lineárnějším vývojem prochází poměr mezi členy politických stran a nezaníky. Vývoj vykazuje celkový pokles počtu osob s politickou příslušností na kandidátních listinách. Výjimkou jsou roky 1998 a 2014, kdy došlo k zvýšení počtu kandidátů s členstvím v politické straně. Naopak v roce 2002 byly kandidátní listiny volebních stran tvořeny pouze nezaníky. Jedná se především o malá lokální politická hnutí, která slavila zpočátku u voličů velký úspěch, ale přesto nebyla tato hnutí schopna se dlouhodobě v zastupitelstvu udržet. Tato hnutí výrazně změnila dosavadní průměrný počet nezaníků. Do této roby v obci kandidovaly pouze politické strany, které umísťovaly na kandidátní listiny především své vlastní členy a nezaníky používaly pouze pro „doplnění“ kandidátní listiny. Volební strany tvořené pouze nezaníky zkreslují celkový poměr mezi straníky a nezaníky ve volebních stranách. Politické strany většinou mají ve volbách majoritu kandidátů vybranou z řad svých členů a strany tvořené pouze nezaníky celkový průměr mění. Tento fakt se projevil v roce 2014. V tomto roce byl téměř stejný počet kandidátů i politických stran jako v předešlém roce, pouze kandidovalo méně stran tvořených nezávislými kandidáty a došlo ke zvýšení podílu straníků.

Tabulka 18 Podíl nezaníků z celkového počtu kandidátů ve Strakonících v letech 1994 - 2014

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Podíl nezaníků:	42,7 %	30,1 %	50 %	65,8%	67,4 %	61,5 %
Počer kandidátů:	133	143	172	140	230	226

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

Dlouhodobě do zastupitelstva kandiduje pouze 5 stran, ODS, KSČM, ČSSD, KDU-ČSL a Volba pro město. Kromě KDU-ČSL získávají všechny tyto strany ve volbách post v zastupitelstvu. KDU-ČSL sice kandiduje do obecních voleb nepřetržitě od roku 1994, ale od roku 2010 nezáskala žádný mandát. Rok 2010 byl pro všechny politické strany zlomový, jelikož došlo ke změně dosavadního trendu rozdělení moci. V letech 1998 – 2006 byly dominantními stranami v obci ODS, KSČM, ČSSD a KDU-ČSL, ale od roku 2010 se v obci objevují nové strany a získávají většinu mandátů. Největší pokles počtu

získaných mandátů prodělala ODS, která do roku 2006 získávala 6 – 8 mandátů, ale po roce 2010 získává pouze 2 – 3 mandáty. Ostatní strany, kromě KSČM, která si obhájila své mandáty, také zaznamenaly úbytek mandátů, ale tento propad byl pozvolný a většinou se projevil až v roce 2014. Tuto změnu lze připsat novým parlamentním i lokálním stranám. V obci nově kandidovalo o 10 nových stran více, 2 z nich byly parlamentní strany a zbylé lokální. Nejsilnější postavení získávají v obci nové místní strany, které ve druhé kandidatuře zaznamenaly ještě větší ohlas u voličů a naopak parlamentní strany, které většinou získávaly místo v zastupitelstvu, jsou v celkovém úpadku.

Určitá míra zkreslení, podobně jako u poměru mezi straníky a nestraníky, se projevuje i v měření politické plurality. Pluralitu v obci lze zkoumat pomocí indexu efektivního počtu stran, počtu volebních stran a jednoduchého indexu plurality. Všechny ukazatele se v oblasti růstu a poklesu plurality ve většině volebních období shodují. Výjimkou je rok 1998, kdy jednoduchý index plurality ukazuje stejné hodnoty jako v předešlém roce a ostatní ukazatele naopak zobrazují navýšení. V tomto případě se projevuje problém s nezaplňenými kandidátními listinami. Volební listiny nejsou v předešlém roce, v roce 1994, často zaplněny ani z poloviny a výrazně zkreslují výslednou pluralitu v tomto roce. Problém s nezaplňenou kandidátní listinou se objevuje i v pozdějších letech, ale tyto odchylky nejsou tak markantní jako v roce 1994. Poslední dvě volební období lze konstatovat, že občané se o dění v obci začínají více zajímat. V roce 2010 došlo k výraznému nárůstu politické plurality, obyvatelé mají více názorů jak vést obec a aktivněji se zapojují do politického dění. Tento fakt podporují všechny použité ukazatele politické plurality a podporuje ho i růst volební účasti.

Tabulka 19 Jednoduchý index plurality index efektivního počtu stran a počet volebních stran v obci Strakonice v letech 1994 - 2014

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Jednoduchý index plurality	6,81	6,81	8,19	6,67	10,95	10,76
Index efektivního počtu stran	5,58	4,95	5,31	4,64	6,21	5,58
Počet volebních stran	10	7	9	8	12	11

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

5.2 Politický život v obci Vodňany

Obec Vodňany se může pochlubit rozvinutým politickým životem. Ve městě se o dění v obci zajímá výrazně větší podíl obyvatel než ve Strakonících. Svědčí o tom vyšší volební účast. Volební participace obyvatel je ve městě vyšší než republikový průměr a oproti republikovému trendu místní volební účast od roku 2002 roste. Politický život je v obci silně ovlivněn hospodářskými otázkami, protože je zde vyšší nezaměstnanost. Dokladem této vazby jsou obecní volby v roce 2010, kdy vyeskalovala dlouhodobá debata o tom, zda má být v obci postavena nová továrna na zpracování dřeva, čímž by obec získala nová pracovní místa, nebo ne.

Tabulka 20 Volební participace obyvatel obce Vodňany v letech 1994 - 2014

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014	Průměr
Republiková účast	60,86 %	45,02 %	45,54 %	46,19 %	48,48 %	44,43 %	48,42 %
Místní účast	68,51%	52,73%	47,44%	48,95%	48,43%	49,60%	52,61%

Zdroj: volby.cz

V obci hrají důležitou roli neparlamentní politické subjekty, protože většina volebních stran patří k lokálním sdružením. V obci kandidovalo od roku 1994 celkem 23 volebních stran, z nichž 16 bylo neparlamentních. Z parlamentních stran ve městě usilovalo o post zastupitele celkem 7 parlamentních stran, ale pouze tři strany v obci kandidují periodicky, ČSSD, KSČM a ODS. Politické strany pravděpodobně nepovažují Vodňany za natolik významné, aby v obci kandidovaly. Neopomenutelným faktem je i nezájem místních obyvatel volit parlamentní strany. Příkladem je ODS, která byla v prvních volebních obdobích nejsilnější stranou, ale postupem času získávala stále méně hlasů a v současné době patří k nejméně zastoupeným stranám. Z tohoto důvodu není změna v roce 2010 příliš viditelná. Podobně jako ve Strakonících lze i zde nalézt rozdíl mezi volebními preferencemi obyvatel mezi obdobími 1998 – 2006 a 2010 – 2014, kdy v prvním období byly ve městě dominantní parlamentní strany, ale od roku 2010 je vytlačují místní politická seskupení. Příkladem je ODS, která v obci v letech 1998 – 2006 získávala 4 - 5 mandátů,

ale od roku 2010 má pouze 2 – 3 mandáty. Oproti tomu místní volební strany například Strana venkova, Vodňany pro změnu nebo Město a venkov mají velký úspěch a získávají ve volbách třetinu všech mandátů.

Vysoký počet lokálních politických sdružení se promítá i do poměru straníků a nestraníků. V obci je podíl straníků nízký, nejvyšší hodnoty dosahoval v roce 1994, ale přesto ani polovina kandidátů nebyla členem žádné politické strany. Celkově se podíl straníků snižuje a nedá se očekávat jeho zvýšení. Velké politické strany v obci kandidují jen vzácně a často si vybírají místní nestraníky, aby mohly kandidovat se zaplněnou kandidátní listinou. Oproti tomu místní politická sdružení umísťují na své kandidátní listiny straníky jen vzácně¹⁵ a většina jejich kandidátů jsou nestraníci.

Tabulka 21 Podíl nestraníků na celkovém počtu kandidátů v obci Vodňany v letech 1994 - 2014

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Podíl nestraníků	53,5 %	66,5 %	73,47 %	81,73 %	73,47 %	81,94 %
Počet kandidátů	157	197	147	208	168	144

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

Politická pluralita je v obci na podobné výši, případně je dokonce v některých letech vyšší než v obci Strakonice. Obyvatelé Vodňan se více zajímají o dění v obci a mají více návrhů, jak by se obec měla spravovat. Ve většině měřených let se zvolené indikátory politické plurality shodují, výjimkou jsou roky 2006 a 2010, kdy index efektivního počtu stran ukazuje opačný vývoj než jednoduchý index plurality a počet volebních stran. Důvodem je vysoká nerovnoměrnost rozložení politické moci. Zatímco jedna strana v obou těchto volebních obdobích získala téměř třetinu mandátů, velký počet zbylých stran získal

---

¹⁵ Zvláštností místních voleb je občasná kandidatura člena politické strany proti straně, které je členem. Příkladem je rok 2006, kdy člen ODS kandidoval za místní sdružení Unie Vodňany, ačkoliv jeho členská strana ve volbách také kandidovala a pro zaplnění kandidátní listiny musela přizvat i nestraníky.

minimum¹⁶. Index efektivního počtu stran proto doporučuje snížení počtu stran v zastupitelstvu a omezení fragmentace moci. Vysvětlovat tuto změnu pouze jako pokles plurality v obci proto není zcela přesné. Porovnáme-li vývoj místní politické plurality, zjistíme, že je možné ho rozdělit na dvě části. Do roku 2006 docházelo mezi dvěma volebními obdobími k růstu a v následujícím období k poklesu. V roce 2010 došlo ke změně. Politická pluralita začala klesat až do současnosti a není možné predikovat budoucí vývoj.

Tabulka 22 Indikátory politické plurality v obci Vodňany v letech 1994 - 2014

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Jednoduchý index plurality	7,48	9,38	7	9,9	8	6,86
Počet volebních stran	8	10	7	10	8	7
Index efektivního počtu stran	5,58	7,74	5,58	4,74	5,19	4,28

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

5.3 Politický život v obci Volyně

Město Volyně se může pochlubit vysokou volební účastí, která je v obci od roku 1994 až do současnosti vyšší než republikový průměr. Přesto zde místní volební účast dlouhodobě klesá. V letech 1998 – 2006 místní volební účast pozvolna klesala, změna přišla v roce 2010, kdy došlo k jejímu prudkému zvýšení, ale nadšení voličů v následujícím volebním období 2014 citelně ochladlo a volební účast se propadla na svou nejnižší úroveň v historii.

---

¹⁶ Ve většině případů získaly tyto strany do 3 mandátů.

Tabulka 23 Volební účast v obci Volyně

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Místní volební účast	70,06 %	55,17 %	51,73 %	49,35 %	52,56 %	47,90 %
Republiková volební účast	60,86 %	45,02 %	45,54 %	46,19 %	48,48 %	44,43 %

Zdroj: volby.cz

V obci celkem kandidovalo do současnosti 19 volebních stran, 7 z nich bylo parlamentních nebo kandidovalo ve sdružení s parlamentní stranou. Nízký počet kandidujících parlamentních stran se projevuje v obci i vysokým počtem nestraníků na kandidátních listinách. Parlamentní strany nemají ve Volyni dostatečnou členskou základnu, nedokážou zcela naplnit kandidátní listiny, a proto je většina kandidátů tvořena nestraníky. Podíl nestraníků na kandidátních listinách se dlouhodobě zvyšuje. Z následující tabulky je vidět vývoj růstu podílu nestraníků od roku 1998 až do roku 2010, kdy došlo k jejich dočasnému úbytku díky vstupu nových politických stran do voleb. V následném volebním období, v roce 2014, se jejich podíl opět navýšil.

Tabulka 24 Podíl nestraníků na celkovém počtu kandidátů v obci Volyně v letech 1994 - 2014

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Počet kandidátů	66	86	106	60	105	120
Podíl nestraníků:	74,2 %	75,6 %	80,2 %	81,7 %	78,1 %	79,2 %

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

Dlouhodobě v obci kandidují 4 strany, ODS, ČSSD, KDU-ČSL a KSČM. Dominantní stranou v obci byla do roku 2010 ODS, která ve volbách získávala 3 – 4 mandáty. Od roku 2010 se její postavení změnilo, stala se nejslabší stranou, a v následujících volbách ani nekandidovala. Podobný úpadek proběhl i u ostatních stran, které přišly o 1 – 2 mandáty oproti době před rokem 2010. Jejich místo zaujaly nové parlamentní strany, například TOP 09, a sdružení nestraníků. Z parlamentních stran si v obci polepšila pouze ČSSD, která od roku 2010 získává ve volbách pětinu mandátů. Druhá změna přišla ve volbách

v roce 2014, kdy získaly parlamentní strany nejméně mandátů a poprvé v historii tvořily v zastupitelstvu menšinu.

Politická pluralita je v obci nižší než v předešlých městech. Volyně je malé město, proto jsou zdejší možnosti rozvoje omezenější a stejně tak i množství názorů, jak by se obec měla dále rozvíjet. Její vývoj ukazuje stálý vzestup do roku 2002, kdy se její růst zastavil a začal střídavě klesat a znovu stoupat. Indikátory se ve většině roku shodují, výjimkou je rok 2014, kdy index efektivního počtu stran poukazuje na pokles politické plurality, kdežto ostatní indikátory vykazují růst. Důvodem, proč index efektivního počtu stran udává odlišnou změnu, je velký počet volebních stran v zastupitelstvu a markantní rozdíly v získaných mandátech. V roce 2014 získalo post v zastupitelstvu 8 volebních stran, což je nejvyšší počet stran v historii obce. Zároveň dochází i k velkému nerovnoměrnému rozdělení moci, 3 strany získaly v zastupitelstvu aspoň pětinu mandátů, zatímco zbylé strany měly pouze po jednom mandátu. Index efektivního počtu stran proto doporučuje jejich počet redukovat a omezit tím fragmentaci moci.

Tabulka 25 Indikátory politické plurality v obci Volyně v letech 1994 - 20014

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Index efektivního počtu stran	3,7	5,8	6,4	4,6	6,4	5,8
Počet volebních stran	5	6	8	5	7	8
Jednoduchý index plurality	4,4	5,7	7,1	4	7	8

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

5.4 Politický život v obci Sedlice

Volební účast je celkově v obci nadprůměrná, ačkoliv ve dvou letech klesla mírně pod republikový průměr. Jedná se o roky 2002 a 2010, kdy byl změněn počet zastupitelů v obci. Kromě těchto dvou roků má sedlické zastupitelstvo 11 členů, v roce 2002 byl jejich počet snížen na historické minimum, 9 členů, a naopak v roce 2010 byl navýšen na maximum, na 13 členů. Důvodem byly problémy při sestavování kandidátních listin. V roce 2002 se neočekával vysoký počet kandidátů do zastupitelstva a naopak v roce 2010

bylo zájemců mnohem více. Obě tyto změny se projeví negativně na volební účasti, obyvatelé města nepřijali změnu v dobrém a odmítli jít k volbám.

Tabulka 26 Volební účast v obci Sedlice

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Místní volební účast	73,87 %	63,64 %	42,87 %	53,68 %	46,31 %	57,32 %
Republiková účast	60,86 %	45,02 %	45,54 %	46,19 %	48,48 %	44,43 %

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

V obecních volbách v Sedlici kandidují 1 – 3 volební strany. Počet volebních stran není velký, celkem v obci kandidovalo 8 volebních stran, avšak drtivá většina z nich byla neparlamentních, pouze 2 strany byly parlamentní. Do roku 2006 byla nejsilnější stranou v obci KDU-ČSL¹⁷, která je zároveň jedinou stranou kandidující v Sedlici periodicky¹⁸. Zlom nastal v roce 2010, když se voliči rozhodli raději podpořit strany, které v obci ještě nekandidovaly na úkor dosavadní strany. Během těchto voleb kandidovaly pouze dvě strany, KDU-ČSL a TOP 09. Nová strana TOP 09 ve volbách získala 12 ze 13 mandátů a KDU-ČSL dosáhla nejhoršího volebního výsledku v historii obce. V následujících volbách v roce 2014 došlo k druhému zlomu, TOP 09 v těchto volbách nekandidovala a její mandáty převzaly nové volební strany. Vítězem voleb se stalo hnutí STAN, které získalo téměř 55 % mandátů, přičemž lokální hnutí S.O.V.A. dostalo 27 % mandátů a KDU-ČSL jen 18 %.

Podíl nestraníků na kandidátních listinách se dlouhodobě zvyšuje. V obci kandiduje trvale jediná strana a ostatní strany zde kandidují pouze jednou a nemají možnost si vytvořit členskou základnu. V roce 1994 bylo 40 % všech kandidátů nestraníky a v následujících volbách, v roce 1998, se jejich podíl zdvojnásobil. Podíl nestraníků na celkovém počtu kandidátů je poměrně stabilní a od roku 1998 nikdy nepoklesl pod hranici 83 %. Do

¹⁷ V obci získávala 45 – 100 % mandátů.

¹⁸ V roce 2002 byla jedinou stranou v zastupitelstvu, protože ve volbách nekandidovala žádná jiná strana.

budoucná nelze očekávat snížení jejich podílu, protože i KDU-ČSL, jediná dlouhodobě kandidující strana, umísťuje na své kandidátní listiny stále častěji nestraníky a dokonce v roce 2014 nebyli na kandidátních listinách žádní členové politických stran.

Tabulka 27 Podíl nestraníků na celkovém počtu kandidátů ve volbách v obci Sedlice v letech 1994 - 2014

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Počet kandidátů	20	20	9	16	18	33
Podíl nestraníků	40,00%	85,00%	88,89%	87,50%	83,33%	93,94%

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

Stejně jako počet kandidujících stran v obci je nižší i míra politické plurality. Politická pluralita v obci do roku 2002 klesala a od roku 2006 střídavě rostla a opět klesala. Nicméně je zde určité zkreslení, indikátory ukazují v letech 1998 a 2010 rozdílný vývoj. Důvodem je nezaplnění kandidátních listin. V Sedlici kandiduje většina stran s nezaplněnou kandidátní listinou, se zaplněnou kandidátní listinou kandidovaly všechny strany pouze v roce 2014, včetně KDU-ČSL, která byla dlouhou dobu nejsilnější stranou. Tento problém výrazně zkresluje měření pro většinu indikátorů, výjimkou je jednoduchý index plurality, který je jediný nezávislý na počtu volebních stran a dokáže zohlednit počty kandidátů.

Tabulka 28 Indikátory politické plurality v obci Sedlice v letech 1994 - 2014

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Jednoduchý index plurality	1,82	1,82	1	1,45	1,38	3
Počet volebních stran	3	2	1	2	2	3
Index efektivního počtu stran	2,37	1,66	1	1,20	1,17	2,47

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

5.5 Srovnání obcí

Hlavním faktorem ovlivňující místní stranictví a celý politický život obce je počet obyvatel. Podle počtu obyvatel lze vysledovat mezi jednotlivými obcemi odlišné chování a tendence. Nejlépe je tento faktor viditelný na volební účasti a počtu volebních stran. S velikostí obce, roste průměrný počet kandidujících volebních stran ve volbách, ale zároveň klesá volební účast. Důvod je zjevný, čím větší obec, tím mají obyvatelé více názorů, jak ji spravovat. U malých obcí je tomu naopak, obyvatelé malých obcí se dokáží snáze shodnout, jakým směrem by se rozvoj obce měl ubírat. Nutno dodat, že v případě malých obcí je často problém sestavit zastupitelstvo, protože obyvatelé nemají velký zájem o post v zastupitelstvu. Problém při sestavování obecního zastupitelstva u menších obcí je jasně viditelný na průměrném počtu volebních stran a průměrném počtu kandidátů. Z vybraných obcí je tento problém nejviditelnější u obce Sedlice, která v roce 2002 měla problémy s vytvořením zastupitelstva. V obci kandidovala jediná volební strana a dokonce bylo nutné i snížit počet obecních zastupitelů. U ostatních průměrných indikátorů politického života nalezneme drobné odlišnosti od předešlé lineariry. V případě průměrného podílu nestraníků u obce Sedlice je odlišnost způsobena malým počtem kandidátů, kdy i změna stranickosti každého jedince může vést k větší změně celkového průměru. Přesto lze konstatovat, že podíly nestraníků obecně klesají s růstem obce. Nezávislí kandidáti mají ve větších obcích těžší podmínky pro kandidaturu, musejí získat mnohem více podpisů obyvatel. Na Tabulce 29 je zobrazen nutný počet podpisů pro kandidaturu nezávislých kandidátů a jejich sdružení podle zákona č. 128/2000 Sb. v jednotlivých obcích. Zákon, v tomto případě, znevýhodňuje obce ležící v spodních velikostních intervalech určujících nutný minimální počet získaných podpisů pro kandidaturu. V extrémním případě musejí nezávislí kandidáti získat stejný počet podpisů jako v třikrát větší obci. V případě vybraných obcí jsou nezávislí kandidáti nejvíce diskriminováni ve Volyni a Strakonících. Volyně, má 3039 obyvatel a nalézá se těsně nad spodním okrajem intervalu. Kandidáti ve Volyni by podle relativního vymezení nutných podpisů měli získat 91 podpisů, ale jelikož zákon stanovuje pevnou hranici pro minimální počet získaných podpisů, musejí nezávislí kandidáti získat 120 podpisů. Počet obyvatel Strakonice ve velikostním intervalu leží od spodního okraje dál, přesto musí získat tamní

nezávislý kandidáti větší počet podpisů. Nezávislí kandidáti ve Strakonících by podle relativního vymezení měli získat jen 461 podpisů, ale kvůli spodní hranici jsou nuceni posbírat minimálně 600 podpisů. Podmínky pro kandidaturu sdružení nezávislých kandidátů jsou mírnější, sdružení musejí sice vždy získat větší počet podpisů než nezávislý kandidáti, ale při přepočtu nutných podpisů na jednotlivé kandidáty, jsou podmínky mnohem příznivější, zákon navíc nestanovuje minimální nutný počet podpisů pro sdružení nezávislých kandidátů a zůstává jen u relativního vymezení.

Tabulka 29 Minimální počty podpisů pro kandidaturu nezávislých kandidátů a jejich sdružení v obcích

	Počet obyvatel	Nutný počet podpisů pro nezávislého kandidáta	Nutný počet podpisů pro sdružení nezávislých kandidátů
Strakonice	23020	600	1611
Vodňany	6870	206	481
Volyně	3039	120	213
Sedlice	1290	52	90

Zdroj: vlastní zpracování

V případě zbylých indikátorů, zaměřených na politickou pluralitu, se objevuje druhé velikostní rozdělení. Předpoklad, že politická pluralita poroste společně s velikostí obce, zde platí jen částečně. Politická pluralita roste s počtem obyvatel pouze do určité míry a následně klesá. V případě vybraných obcí spočívá bod zlomu v obci Vodňany. Budeme-li sledovat politickou pluralitu podle dříve zvolených indikátorů politické plurality, od nejmenší obce, Sedlice, po třetí největší obec, Volyni, až k druhé největší obci, Vodňanům, politická pluralita poroste. Naopak při přechodu od Vodňan k největší obci, Strakonícím, nalezneme pokles plurality. Důvod lze spatřovat v nižším zájmu obyvatel o politické dění. Zájem obyvatel o politiku obce můžeme sledovat například pomocí průměrné volební účasti. Při sledování obcí od nejmenší po největší opět nalezneme prudkou změnu mezi průměrnou volební účastí ve Vodňanech a ve Strakonících. Od Sedlice po Volyni a Vodňany klesá průměrná volební účast pomalu, ale při přechodu od Vodňan ke Strakonícím klesne prudce o více než 10 %.

Tabulka 30 Průměrné indikátory politického života ve vybraných obcích

	Strakonice	Vodňany	Volyně	Sedlice
Průměrná volební účast	42,02%	53,21%	55,77%	56,07%
Průměrný podíl nestraníků	51,20%	69,73%	77,96%	76,94%
Průměrný počet kandidátů	163,6	175,4	84,6	16,6
Průměrný jednoduchý index plurality	7,9	8,4	5,6	1,5
Průměrný index efektivního počtu stran	5,3	5,8	5,4	1,5
Průměrný počet volebních stran	9,2	8,6	6,2	2,0

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

Poznámka: Obce jsou řazeny zleva doprava od největší po nejmenší

Podobné zlomové body, jako u velikosti obcí, lze nalézt i z časového hlediska. Zlomové body pro obce jsou roky 2010 a 2014. Příkladem je politická stranickost kandidátů do zastupitelstva. Většina obcí vykazuje stálý trend růstu počtu nestraníků na kandidátních listinách, ale od roku 2010 dochází ke změnám. V roce 2010 dochází u většiny obcí k úbytku nestraníků a růstu členů politických stran. Druhá změna přichází v roce 2014, kdy naopak opět roste počet nestraníků a v některých obcích dosahuje svého historického maxima. Růst počtu nestraníků do roku 2006 je možné si vysvětlit řadou důvodů, důvodem může být volební a koaliční strategie, nedostatek politických stran v obci, nerozvinutá členská základna politických stran nebo vyšší důvěra voličů v nestraníky. V roce 2010 bylo vše změněno vstupem nových politických stran a úbytkem lokálních politických hnutí. Dosavadní vzory rozdělení moci byly zrušeny a vytvořily se zcela nové. Strany, které v minulosti získávaly nejvíce hlasů v zastupitelstvech, přišly o většinu mandátů a dosáhly nejhorších výsledků v historii, případně ve volbách ani nezkoušely kandidovat. Naopak nově vzniklé strany a strany, které dosud nezískávaly velký počet mandátů, nyní obdržely nejvíce hlasů. Podobná změna proběhla v roce 2014, kdy nejúspěšnější strany z roku 2010 byly nahrazeny novými parlamentními i neparlamentními stranami. Důvod lze spatřovat v deziluzi voličů, kteří ve volbách v roce 2010 plně věřili novým stranám, které slibovaly velké změny k lepšímu, ale nedokázaly je naplnit. Nejvíce zastupitelských mandátů získaly v roce 2014 neparlamentní strany, často působící jen ve vybrané obci, a začaly vytlačovat

ze zastupitelstev všechny parlamentní. Růst neparlamentních stran s sebou přinesl i nárůst podílu nestraníků ve volbách. Jedinou výjimkou bylo město Strakonice. Ve Strakonících se podíl kandidujících nestraníků zvyšoval až do roku 2010 a jejich úbytek nastal opožděně až ve volbách v roce 2014. V roce 2014 se snížil počet kandidujících neparlamentních stran a počet parlamentních stran zůstal zachován, přesto se dostalo do zastupitelstva obce více parlamentních stran než v předešlých volbách a počet kandidujících nestraníků a lokálních stran se ve volbách snížil. Důvodem delšího růstu nestraníků v obci a jejich pozdějšího úbytku je kandidatura nové parlamentní strany, ANO 2011, která v roce 2014 navýšila počet kandidujících stran a také větší snaha politických stran udržet se v zastupitelstvu. Strakonice jsou středně velkou obcí a také okresním městem a pro politické strany tedy strategicky významnější než zbylá menší města. Je proto pochopitelné, že si parlamentní strany snaží obhájit svou pozici v obecním zastupitelstvu.

Přestože jsou Strakonice pro parlamentní strany významnějším městem, o které by měly usilovat, neodpovídá obsazení místního zastupitelstva rozložení sil v Poslanecké sněmovně. Důvod lze spatřovat ve faktu, že Strakonice, ve srovnání s ostatními městy v kraji, nejsou dostatečně velké a pro politické strany významné natolik, aby bylo zobrazení přesnější. Nejlépe je „zrcadlení“ sil v Poslanecké sněmovně a v obecním zastupitelstvu viditelné u ODS, ČSSD a KSČM v letech 2006 – 2010, pořadí nejsilnějších stran v obecním zastupitelstvu odpovídá rozložení moci mezi těmito stranami v Poslanecké sněmovně. U ostatních obcí se toto „zrcadlení“ hledá hůře, jednak protože v nich kandiduje dlouhodobě méně parlamentních stran, a protože zdejší „zrcadlení“ mnohem méně přesné. Důvodů je několik, prvním důvodem je vstup neparlamentních stran do voleb. Neparlamentní politické strany přebírají parlamentním stranám zastoupení, a v některých případech jsou i dominantními stranami v obci. Dále nižší strategický význam zbylých malých obcí, které nejsou zdaleka tak strategicky významné, strany raději investují své zdroje do kampaní ve větších městech. Důkaz lze spatřovat ve faktu, že ve zbylých třech obcích kandiduje méně parlamentních stran než ve Strakonících. Ukazuje se zde pravidlo, že čím menší obec, tím méně parlamentních stran v obci průměrně kandiduje. Může proto nastat i situace, například v obci Sedlice v roce 2002, kdy obec nemůže nijak odrážet

rozložení sil v Poslanecké sněmovně, protože zastupitelstvo je tvořeno pouze jedinou stranou.

Tabulka 31 Počty kandidujících parlamentních a neparlamentních stran ve vybraných obcích

Rok	1994		1998		2002		2006		2010		2014	
	Par.	Nepar.	Par.	Nepar.	Par.	Nepar.	Par.	Nepar.	Par.	Nepar.	Par.	Nepar.
Strakonice	7	4	5	2	5	4	4	4	6	6	6	5
Vodňany	7	2	6	4	4	3	4	6	3	5	3	4
Volyně	3	2	5	1	4	4	4	1	5	2	4	4
Sedlice	1	2	1	1	1	0	1	1	2	0	1	2

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

6 Závěr

Cílem diplomové práce bylo objasnit, jaké faktory nejvíce ovlivňují podobu lokálního a regionálního stranictví a jak se promítly změny na politické scéně v roce 2010 v lokální politice.

Práce ukázala, že hlavním faktorem ovlivňující místní stranický systém je velikost obce. Velikost obce má hlavní vliv na statické i dynamické prvky voleb a stranického systému. Podle velikosti obce se mění průměrné počty kandidátů do zastupitelstva, volební účast, politická pluralita, podíl nestraníků ve volbách a v obecním zastupitelstvu. S velikostí obce roste počet kandidujících stran a kandidátů do zastupitelstva a naopak klesá volební účast. V případě politické plurality se objevuje nové velikostní rozdělení, politická pluralita roste s velikostí obce pouze do určité míry a následně klesá. Tento jev se projevil při srovnání obcí Vodňany a Strakonice. Ačkoliv Strakonice jsou větší obcí než Vodňany, mají nižší míru politické plurality než menší Vodňany. Z dynamického hlediska lze konstatovat, že od roku 2010 vzrostl počet kandidujících politických stran, přičemž přibývá nových politických subjektů ve volbách a zavedené politické strany ztrácí svou pozici.

Rozdíl mezi volbami v roce 2010 a 2014 spočívá v poměru mezi kandidujícími parlamentními a neparlamentními stranami. V roce 2010 tvořily většinu volebních stran v obcích parlamentní strany, ale v roce 2014 ustoupily do ústraní a nahradily je místní politická hnutí. Tato změna se projevila i v politické stranickosti, v roce 2014 získali v obecních zastupitelstvech mandáty především nestraníci. Roky 2010 a 2014 přinesly změny i v poměru straníků a nestraníků. Většina obcí zaznamenala ve volbách od roku 1994 do roku 2006 růst podílu nestraníků, ale v roce 2010 se jejich podíl výrazně snížil a v následujících volbách prudce vzrostl. Jedinou výjimkou jsou Strakonice, které, podobně, jako u rozdělení politické plurality, se chovají odlišně od ostatních měst. Ve Strakonících podíl nestraníků stoupal až do voleb v roce 2010 a naopak v roce 2014 poklesl. Důvodem této opožděné změny je vyšší snaha politických stran udržet si posty v obecním zastupitelstvu. Strakonice jsou největším zkoumaným městem a pro politické strany jsou i strategicky nejvýznamnější.

Posledním zkoumaným jevem bylo srovnání rozložení politických sil v obcích a v Poslanecké sněmovně. Práce zjistila, že jedinou obcí schopnou odrážet pořadí nejsilnějších stran v Poslanecké sněmovně v zastupitelstvu je město Strakonice a to pouze v některých letech. Důvody pro nepřesnosti v odrazu politických sil spočívají v kandidatuře lokálních politických hnutí a v případě menších měst i v kandidatuře nedostatečného počtu politických stran.

7 Seznam použité literatury

BALÍK, Stanislav. 2009. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. 2010. Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav. 2008. Obce a regiony. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství. Politologie (Alfa Nakladatelství). ISBN 978-80-87197-00-4.

FIALA, Petr a Maxmilián STRMISKA. 1998. Teorie politických stran. Praha: Barrister. Vědecké studie (Barrister). ISBN 80-859-4731-5.

KLÍMA, Michal. 2015. Od totality k defektní demokracii: privatizace a kolonizace politických stran netransparentním byznysem. Vydání první. Praha: Slon. Politické systémy. ISBN 978-80-7419-139-8.

KOTÁBOVÁ, Věra, Irena PRÁZOVÁ a Ondřej SCHNEIDER (eds.). 2004. Rozvoj české společnosti v Evropské unii: (příspěvky z konference konané ve dnech 21.-23.10.2004). Vyd. 1. Praha: Matfyzpress. ISBN 80-867-3235-5.

NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK (eds.). 2007. Participace a partnerství v místní veřejné správě. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 978-80-7330-130-9.

NOVÁK, Miroslav. 1997. Systémy politických stran: úvod do jejich srovnávacího studia. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-858-5022-2.

SARTORI, Giovanni. 2005. Strany a stranické systémy: schéma pro analýzu. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. Klasikové společenských věd. ISBN 80-732-5062-4.

STRMISKA, Maxmilián. 2005. Politické strany moderní Evropy: analýza stranicko-politických systémů. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 80-736-7038-0.

BERNARD, Josef. Kompletní jmenná databáze kandidátů do zastupitelstev měst a obcí jako nástroj pro výzkum populace kandidátů a zastupitelů [online]. 2013, 5(1) [cit. 2016-02-20]. ISSN 1803–8220. Dostupné z: <http://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/00378.pdf>

BUBENÍČEK, Václav a Michal KUBÁLEK. Konfliktní linie v malých obcích [online]. 2010, 2(3) [cit. 2015-06-17]. ISSN 1803--8220. Dostupné z: <http://www.acpo.cz/>

KOHOUT, Pavel. Kandidátky otevřené a uzavřené [online]. In: . 2012 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: <http://www.pavel-kohout.cz/clanky/kandidatky-otevrene-a-uzavrene>

HAKEN, Roman, František HAVLÍN, Ondřej MAREK, Pavel MIČKA, Martin NAWRATH, Zuzana VACHŮNOVÁ a Aleš ZIEGLER, MIČKA, Pavel (ed.). Analýza participace v ČR. Agora CE,2015. Dostupné také z: <http://www.paktparticipace.cz/dokumenty/analyza>

ŠARADÍN, Pavel. Volební účast ve volbách do obecních zastupitelstev v ČR. Cesrp.com [online]. 2004 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=198>

ŠKVRŇÁK, Jan. Johanité [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <http://www.e-stredovek.cz/view.php?cislocianku=2005082306>

TRÁVNÍČEK, Matěj. Současná podoba a perspektivy volebního systému pro komunální volby v České republice [online]. 2014, 6(2) [cit. 2015-06-17]. ISSN 1803-8220. Dostupné z: <http://www.acpo.cz/>

Český statistický úřad [online]. © 2016 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>

Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích [online]. České Budějovice, © 2016 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc>

Český statistický úřad: Veřejná databáze [online]. Praha, © 2016 [cit. 2016-02-20].
Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=home#>

Město Sedlice [online]. Sedlice, © 2016 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z:
<http://www.mestosedlice.cz/>

Město Strakonice [online]. Strakonice, © 2016 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z:
<http://www.strakonice.eu/>

Město Vodňany [online]. Vodňany, © 2016 [cit. 2016-01-20]. Dostupné z:
<http://www.vodnany.eu/>

Město Volyně [online]. Volyně, © 2016 [cit. 2016-01-20]. Dostupné z:
<http://www.volyne.eu/>

Ministerstvo financí [online]. Praha, ©2005-2013 [cit. 2015-010-21]. Dostupné z:
<http://www.mfcr.cz/>

Místní akční skupina Blatensko [online]. Blatná [cit. 2016-02-21]. Dostupné z:
<http://www.blatensko.cz/mas/>

Místní akční skupina Strakonicko [online]. Strakonice [cit. 2016-02-21]. Dostupné z:
<http://www.strakonicko.net/mas/>

Místní akční skupina Vodňanská ryba [online]. Vodňany, ©2006-2016 [cit. 2016-02-21].
Dostupné z: <http://www.vodnanskaryba.eu/>

Obyvateleceska.cz [online]. [cit. 2015-12-21]. Dostupné z: <http://www.obyvateleceska.cz/>

Regionální informační servis [online]. Praha, ©2012-2014 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z:
<http://www.risy.cz/cs>

Ústav územního rozvoje . [online]. Brno, 2016, 19. 9. 2002 [cit. 2015-09-19]. Dostupné z:
<http://www.uur.cz/>

Územně identifikační registr ČR [online]. ©1997-2012 [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://uir.cz/>

Volby.cz [online]. 2015 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

Program rozvoje města Vodňany do roku 2021. Vodňany, 2011. Dostupné také z: http://www.vodnany.eu/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=18428&id_dokumenty=429979

Strategický plán rozvoje města Strakonice pro období 2010 – 2025. Strakonice, 2010. Dostupné také z: http://www.strakonice.eu/sites/default/files/planovaci_dokumentace/Strategicky_plan_Strakonice_2010_2025.pdf

SWOT-Strategický plán rozvoje města Volyně. Volyně, 2011. Dostupné také z: <http://www.volyne.eu/swot-strategicky-plan-rozvoje-mesta-volyne-doc/d-4269>

ČESKÁ REPUBLIKA. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.: Ústava České republiky. 1992.

ČESKÁ REPUBLIKA. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb.: Listina základních práv a svobod. 1992.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 128/2000 Sb.: Zákon o obcích. 2000.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 130/2000 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. 2000.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 131/2000 Sb.: Zákon o hlavním městě Praze. 2000.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 247/1995: Zákon o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů. 1995.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 275/2012 Sb.: Zákon o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů. 2012.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. 2001.

Demokratická unie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koalice KDU-ČSL, KDS*	2	10%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Důchodci za životní jistoty	1	5%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koalice LSNS, SPŽR, SZ*	1	5%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sdružení SDL, LB, NK	2	10%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

Pozn.: Parlamentní strany, případně strany kandidující se společně s parlamentní stranou jsou označeny hvězdičkou

Příloha 2 Obsazení Poslanecké sněmovny v letech 1994 - 2013

Název strany	1994		1998		2002		2006		2010		2013	
	Abso lutně	Rela tivně	Abso lutně	Rela tivně	Abso lutně	Rela tivně	Abso lutně	Rela tivně	Abso lutně	Rela tivně	Abso lutně	Rela tivně
KDU-ČSL	18	9,0 %	20	10,0 %	-	-	13	6,5 %	-	-	14	7,0 %
ODS	68	34,0 %	63	31,5 %	58	29,0 %	81	40,5 %	53	26,5 %	16	8,0 %
ČSSD	61	30,5 %	74	37,0 %	70	35,0 %	74	37,0 %	59	29,5 %	50	25,0 %
KSČM	22	11,0 %	24	12,0 %	41	20,5 %	26	13,0 %	26	13,0 %	33	16,5 %
US	-	-	19	9,5 %	-	-	-	-	-	-	-	-
Koalice KDU- ČSL, US-DEU	-	-	-	-	31	15,5 %	-	-	-	-	-	-
SZ	-	-	-	-	-	-	6	3,0 %	-	-	-	-
VV	-	-	-	-	-	-	-	-	24	12,0 %	-	-
TOP 09	-	-	-	-	-	-	-	-	41	20,5 %	26	13,0 %
Úsvit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	7,0 %
ANNO 2011	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47	23,5 %
ODA	13	6,5 %	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SPR-RSČ	18	9,0 %	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

Strana za životní jistoty	-	-	0	0,0%	-	-	-	-	-	-	-	-
TRADICE nepolitické sdružení vodňanských rodáků	-	-	-	-	1	4,8%	-	-	-	-	-	-
VODŇANSKO nepolitické sdružení	-	-	-	-	2	9,5%	-	-	-	-	-	-
Volba pro město	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Sdružení SNK ED, NK	-	-	-	-	-	-	1	4,8%	-	-	-	-
Nestraníci	-	-	-	-	-	-	0	0,0%	-	-	-	-
Vodňany - město Jana Lucemburského	-	-	-	-	-	-	2	9,5%	3	14,3 %	-	-
Sdružení US-DEU, NK*	-	-	-	-	-	-	0	0,0%	-	-	-	-
Vodňany pro změnu	-	-	-	-	-	-	-	-	6	28,6 %	4	19,0 %
Vodňansko nepolitické sdružení a TRADICE	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4,8%	-	-
"Strana soukromníků	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0,0%	-	-

Nezávislý kandidát	1	9,1%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KDU-ČSL*	5	45,5%	8	72,7%	9	1	10	90,9%	1	7,7%	2	18,2%
Sdružení nezávislých kandidátů	-	-	3	27,3%	-	-	1	9,1%	-	-	-	-
SNK - Hasiči	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOP 09*	-	-	-	-	-	-	-	-	12	92,3%	-	-
STAN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	54,5%
S.O.V.A. - Spol. občanů veř. akt.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	27,3%

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování

Poznámka: Parlamentní strany, případně strany kandidující se společně s parlamentní stranou jsou označeny hvězdičkou

Příloha 6 Počty kandidátů a nestraníků v obci Strakonice v letech 1994 - 2014

	1994		1998		2002		2006		2010		2014	
	Počet kandidátů	Nestraniční	Počet kandidátů	Nestraniční	Počet kandidátů	Nestraniční	Počet kandidátů	Nestraniční	Počet kandidátů	Nestraniční	Počet kandidátů	Nestraniční
ODS	21	9	21	14	21	7	13	7	20	2	21	6
KSČM	21	2	21	3	21	3	18	2			21	3
ČSSD	10	1	21	2	21	0	17	2	21	4	21	6
Strana za životní jistoty	-	-	21	4	21	7	-	-	-	-	-	-
Koalice SPR-RSČ, SDČR	8	2	17	5	-	-	-	-	-	-	-	-
ODA	21	16	21	9	21	13	-	-	-	-	-	-
KDU-ČSL	-	-	21	6	21	14	19	10	21	16	21	11
Volba pro město	-	-	-	-	21	20	19	19	21	20	21	20
Národní sjednocení	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-
Nezávislý	-	-	-	-	21	21	-	-	21	21	-	-
4 VIZE - www.4vize.cz	-	-	-	-	-	-	20	18	17	16	-	-
Nestraniční	-	-	-	-	-	-	14	14	-	-	-	-
Volba pro budoucnost	-	-	-	-	-	-	20	20	-	-	-	-

kandidátů													
SNK - Hasiči	-	-	-	-	-	-	5	5	-	-	-	-	-
TOP 09	-	-	-	-	-	-	-	-	13	11	-	-	-
STAN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	9	
S.O.V.A. - Spol. občanů veř. akt.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	11	

Zdroj: volby.cz, vlastní zpracování